

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

YEREL HALKIN AİDİYET DUYGUSU VE SÜRDÜRÜLEBİLİR
TURİZM TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ: AYVALIK-
KÜÇÜKKÖY ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANIL SARIKAYA

BALIKESİR, 2025

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

YEREL HALKIN AİDİYET DUYGUSU VE SÜRDÜRÜLEBİLİR
TURİZM TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ: AYVALIK-
KÜÇÜKKÖY ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANIL SARIKAYA

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. AHMET KÖROĞLU

BALIKESİR, 2025

“Bu çalışma Balıkesir Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi Tarafından BAP 2023/204 nolu proje ile desteklenmiştir.”

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda 202212525001 numaralı Anıl SARIKAYA'nın hazırladığı **“Yerel Halkın Aidiyet Duygusu ve Sürdürülebilir Turizm Tutumu Arasındaki İlişki: Ayvalık-Küçükköy Örneği”** konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 12/06/2025 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Üye (Danışman): Prof. Dr. Ahmet KÖROĞLU

İmza: .....

Üye: Doç. Dr. Cemali BUZLUKÇU

İmza: .....

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Samet Can CURKAN

İmza: .....

.../.../...

Enstitü Onayı

ETİK BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı ve
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

.../.../20...

İmza

Anıl SARIKAYA

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı Ayvalık-Küçükköy’de yaşayan yerel halkın aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiyi incelemektir. Sürekli gelişen turizm sektörüyle birlikte ulusal ve bölgesel turizm faaliyetlerinin hem toplumsal hem de doğal çevre üzerindeki etkilerinin, yerel halkın bakış açısı ve bu faaliyetlerle birlikte yaşadıkları bölgeye yönelik aidiyet duyguları bağlamında değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda ortaya konulan çalışmanın yerel yönetimleri sürdürülebilir turizm politikalarına ve yerel halkın yaşamakta oldukları bölgeye yönelik aidiyetlerinin arttırılabilmesi için ortaya konulabilecek politikalara katkı sağlayabileceği varsayılmaktadır.

Lisansüstü eğitimim ve tez sürecimin konunun belirlenmesinden başlayarak her aşamasında bana değerli vaktini ayırarak desteğini sunan, tecrübe ve bilgi birikimiyle doğru bilgiye ulaşmam için yolumu aydınlatan saygıdeğer hocam ve danışmanım Prof. Dr. Ahmet KÖROĞLU’na, lisans eğitimimde danışmanlığımı yapan ve yüksek lisans eğitimimde de bilgi ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Cemali BUZLUKÇU’ya ve hem lisans hem de yüksek lisans eğitimimde aldığım dersleri sayesinde bilgileriyle ve deneyimiyle akademik gelişimime katkı sağlayan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Yasemin TEKİN’e sonsuz teşekkür ve minnetlerimi sunarım. Tez savunmamda jüri üyesi olarak bulunan saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Samet Can CURKAN’a değerli katkıları için teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimimde kendi tecrübelerini benimle paylaşmaktan kaçınmayan ve her daim desteklerini esirgemeyen, kendilerini her zaman yanımda hissettiren değerli ablalarım Gül TABAY ve Öğr. Gör. Dr. Dilruba TABAY SÜMBÜL’e teşekkürü borç bilirim.

Yüksek lisans sürecinde beraber fikir alışverişi yaptığımız değerli arkadaşım Serdar ER’e teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimimde daima bana yol gösteren, bilgi ve tecrübeleriyle her zaman destek olan değerli abim Fatih ACAR ve ablam Handan ACAR’a sonsuz teşekkür ederim.

Bu zamana kadar her zaman desteğini sunan ve her zaman yanımda olan canım arkadaşım Emine SOLHAN'a ve her zaman birlikte konuşup istişare ettiğimiz değerli arkadaşım Cemalettin ULAŞ'a çok teşekkür ederim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca maddi manevi desteklerini ve sabırlarını benden hiç esirgemeyen, haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim canım annem Hatice Candan SARIKAYA canım babam Harun SARIKAYA ve canım kardeşim Arda SARIKAYA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

BALIKESİR, 2025

ANIL SARIKAYA

ÖZET

YEREL HALKIN AİDİYET DUYGUSU VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ: AYVALIK-KÜÇÜKKÖY ÖRNEĞİ

SARIKAYA, Anıl

Yüksek Lisans, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet KÖROĞLU

2025, 85 Sayfa

Bu araştırmanın temel amacı Ayvalık-Küçükköy’de yaşayan yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiyi ve bu değişkenler ile katılımcıların demografik özellikleri arasındaki farklılığı tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda Ayvalık-Küçükköy’de yaşamakta olan yer halkla 2-10 Eylül 2024 tarihlerinde ortaya konulan uygulama sonucunda 294 katılımcıyla yüz yüze ve bazı anketler katılımcılara dağıtıldıktan sonra belirlenen süre sonunda toplanarak uygulama tamamlanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 27.0.1 programında analiz edilmiştir. Çalışmada t-testi ve Varyans analizi (One-Way ANOVA) yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmada katılımcıların aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi için “Korelasyon Analizi” gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda çalışmanın değişkenleri ile katılımcıların demografik özellikleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığına yönelik sorulara cevap aranmıştır. Ayrıca değişkenlerin alt boyutlarıyla kendi aralarındaki ilişki ve katılımcıların demografik özellikleri ile aralarında fark olup olmadığı da incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların aidiyet duygusu ile nereli oldukları, yaşları, eğitim durumları, ve Küçükköy’de ikamet ettikleri süre arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Katılımcıların sürdürülebilir turizm tutumlarıyla ise nereli oldukları, yaş, eğitim durumları ve Küçükköy’de ikamet ettikleri süre değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırma sonucu incelendiğinde aidiyet duygusunun alt boyutlarından olan "Yere Bağlılık ve Yer Kimliği" boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun "Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik", "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" boyutlarında orta düzeyde ve anlamlı ilişkiler içinde olduğu tespit edilmiştir. Aidiyet duygusunun bir diğer alt boyutu olan "Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu" boyutu

ise sürdürülebilir turizm tutumunun "Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik" boyutu ile orta düzeyde ve "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" boyutuyla zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet Duygusu, Sürdürülebilir Turizm Tutumu, Yerel Halk, Ayvalık, Küçükköy

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN LOCAL RESIDENTS' SENSE OF BELONGING AND SUSTAINABLE TOURISM ATTITUDE: THE CASE OF AYVALIK-KÜÇÜKKÖY

SARIKAYA, Anıl

Master Thesis, Department of Tourism Management

Advisor: Prof. Dr. Ahmet KÖROĞLU

2025, 85 Pages

The primary aim of this study was to identify the relationship between place attachment and attitudes toward sustainable tourism among local residents of Ayvalık–Küçükköy, and to determine whether these variables differ according to participants' demographic characteristics. To this end, between September 2 and 10, 2024, a field application was conducted with local residents of Ayvalık–Küçükköy. A total of 294 participants completed face-to-face interviews and written questionnaires; after the allotted time, all instruments were collected and the application was concluded. The data were analyzed using SPSS 27.0.1. Independent-samples t-tests and one-way ANOVA were employed. In order to examine the relationship between place attachment and sustainable tourism attitudes, Pearson correlation analysis was conducted. Additionally, the study investigated whether these main variables and their subdimensions differed by participants' demographic characteristics. Results indicated significant differences in place attachment by participants' place of origin, age, education level, and years of residence in Küçükköy. Similarly, attitudes toward sustainable tourism differed significantly according to these same demographic factors. Among the subdimensions of place attachment, the “Place Dependence & Place Identity” dimension was found to correlate at a moderate and significant level with the “Environmental & Economic Sustainability” and “Social Sustainability & Participation” dimensions of sustainable tourism attitudes. The other subdimension of place attachment, “Place Dependence & Spirit of Place,” showed a moderate, significant correlation with “Environmental & Economic Sustainability” and a weaker

but still significant correlation with “Social Sustainability & Participation.” Finally, a positive, moderate, and statistically significant relationship was found between overall place attachment and overall sustainable tourism attitudes.

Keywords: Sense of Belonging, Sustainable Tourism Attitude, Local Community, Ayvalık, Küçükköy

Canım Aileme...

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.6. Tanımlar.....	4
2. İLGİLİ ALANYAZIN	5
2.1. Kavramsal Çerçeve.....	5
2.1.1. Aidiyet Kavramı.....	5
2.1.2. Aidiyetin Boyutları	8
2.1.2.1. Yerin Ruhu.....	8
2.1.2.2. Yere Bağlılık.....	9
2.1.2.3. Yere bağımlılık	9
2.1.2.4. Yer Kimliği.....	10
2.1.2. Sürdürülebilir Turizm Kavramı	11
2.1.2.1. Sürdürülebilir Turizm Tutumunun Boyutları	14
2.1.2.1.1. Çevresel Sürdürülebilirlik	15
2.1.2.1.2. Uzun Dönem Planlama	16
2.1.2.1.3. Algılanan Ekonomik Yararlar.....	17
2.1.2.1.4. Ziyaretçi Memnuniyeti.....	17
2.1.2.1.5. Toplum Katılımını Maksimize Etme.....	18
2.1.2.1.6. Algılanan Sosyal Maliyetler.....	18
2.1.2.1.7. Toplum Merkezli Ekonomi	19
2.2. İlgili Araştırmalar	19

2.2.1. Aidiyet Duygusuna Yönelik Çalışmalar	19
2.2.2. Sürdürülebilir Turizm ile İlgili Çalışmalar	24
3. YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın Modeli.....	29
3.2. Araştırma Hipotezi ve soruları	30
3.3. Evren ve Örneklem.....	31
3.4. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	32
3.5. Verilerin Toplama Süreci	34
3.6. Verilerin Analizi.....	34
4. BULGULAR	35
4.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri	35
4.2. Açıklayıcı Faktör analizi	38
4.2.1. Aidiyet Duygusu Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi	38
4.2.2. Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi	40
4.3. Fark Testleri.....	42
4.4. Korelasyon Analizi	49
4.5. Araştırma Hipotezi ve Sorularının Değerlendirilmesi.....	50
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	53
5.1. Sonuçlar.....	53
5.2. Öneriler.....	59
KAYNAKÇA	62
EKLER	73

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları.....	36
Tablo 2. Aidiyet Duygusu Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	39
Tablo 3. Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	41
Tablo 4. Cinsiyet ve Değişkenler Arası t-testi Sonuçları.....	42
Tablo 5. Katılımcıların Nereli Oldukları ve Değişkenler Arası t-testi Sonuçları	44
Tablo 6. Katılımcıların Turistler ile İletişim Kurma Durumları ve Değişkenler Arası t-testi Sonuçları.....	45
Tablo 7. Katılımcıların Yaşları ve Değişkenler Arası Anova Testi Sonuçları.....	46
Tablo 8. Katılımcıların Eğitim Durumları ve Değişkenler Arası Anova Testi Sonuçları	48
Tablo 9. Katılımcıların Küçükköy'de Yaşadıkları Yıl ve Değişkenler Arası Anova Testi Sonuçları.....	49
Tablo 10. Araştırmada Yer Alan Değişkenler Arası İlişki	50

1. GİRİŞ

Turizm sektörü, ülkeler için ekonomik ve sosyo-kültürel fayda açısından oldukça önem arz etmektedir. Fakat bu faydalar beraberinde çevresel bozulma ve sosyal çatışma gibi çeşitli sorunları beraberinde getirebilmektedir. Bu sorunlarla baş edebilmek için günümüzde sürdürülebilir turizm kavramı önem kazanmıştır.

Sürdürülebilirlik, devamlılığı olan bir sistemin kesintiye uğramadan, bozulmadan, gereğinden fazla kullanılarak tükenmesine yol açmadan sürdürülebilmesi kabiliyeti olarak kabul edilmektedir. Bu durum bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek kuşakları ihtiyaçlarından mahrum bırakmadan karşılama anlayışıdır. Mevcut kaynakların kullanımı esnasında en üst seviyede koruma gerçekleştirilmeli, çevreyi koruma anlayışı ön planda tutulmalıdır. Turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması ise turizmin ortaya çıkmasını sağlayan doğal ve kültürel gibi çeşitli değerlerin ülkesel, bölgesel ve yerel kapsamda öğrenilmesi, korunması, geliştirilmesi ve mevcut cazibelerinin sürekliliğinin sağlanması ile mümkündür (Sezgin ve Karaman, 2008, s. 429). Bir bölgede sürdürülebilir turizmin başarıyla gerçekleştirilmesi, yerel halkın bu sürece katılımıyla mümkün olmaktadır.

Yerel halkın turizme ilişkin yaklaşımları; bölgedeki turizm planlamasından, turistlerin memnuniyetine kadar pek çok unsuru etkileyebilmektedir. Bu nedenle yerel halk, en kritik paydaşlardan biri olarak değerlendirilmektedir (Buzlukçu ve Avcıkurt, 2021, s. 132). Turizmin gelişimi için yerel halkla karşı karşıya kalmak yerine yerel halka birlikte yol alınarak sürdürülebilir turizmin gelişmesi sağlanmalıdır (Bayram ve Alkaya, 2020, s. 1030). Çünkü turizmin ön plana çıktığı destinasyonların başka destinasyonlarla rekabet edebilmesi yerel halkın yaşadıkları yere yönelik sunacağı destek ile sağlanabilir (Turpçu ve Çelikkanat Paslı, 2019, s. 413). Yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik desteğinde ise yerel halkın bölgesine karşı beslediği aidiyet duygusu belirleyici olabilmektedir. Bu kapsamda yerel halkın tutumlarının

tespitini sağlamak ve elde edilen tespitlerin turistik faaliyetler gerçekleştirilirken gözönünde bulundurulması önemlidir (Kılıç, 2022, s. 2).

1.1. Araştırmanın Problemi

Sürdürülebilir turizm faaliyetleri yerel halkın refah düzeylerinde artış yaşatmayı amalamasının yanı sıra kültürel ve doğal mirası da koruma altında tutmak isteyen bir yaklaşımdır. Bir bölgedeki yerel halkın, bölgeye karşı beslemif oldukları aidiyet duygusu, sürdürülebilir turizm faaliyetlerine yönelik destek ve tutumuna etkiye bulunabilmektedir. Bu kapsamda yerel halkın destek ve tutumu sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde oldukça önemlidir. Bu nedenle araştırmanın problemini yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkinin tespitidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Balıkesir'in Ayvalık ilçesinin Küçükköy Mahallesi'ndeki yerel halkın aidiyet duygusunun sürdürülebilir turizm tutumlarındaki etkileyici ilişkisini ortaya çıkarmak ve bu iki kavram arasındaki ilişkinin boyutlarını ortaya koymaktır. Araştırmadan elde edilecek bulgularla mevcut literatüre katkı sağlanmasının yanı sıra sürdürülebilir turizm politikalarına yönelik kamu kurumları ve işletmelere önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın nemi

Sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin etkin bir Şekilde ortaya konulabilmesinde yerel halkın desteği ve motivasyonu önemli bir husustur. Bireylerin yaşamif oldukları bölgeye karşı hissettikleri aidiyet duygusu o bölgeyle aralarında manevi bir bağ oluşmasına neden olmaktadır. Bu bağ ile birlikte bireylerde yaşamif oldukları bölgeye karşı sorumluluk hissi oluşmaktadır. Bu sorumluluk hissi bireylerin yaşadıkları bölgeye kültürel ve doğal yapısını koruyarak gelecek kuşaklara aktarabilme çabasına girmesini sağlar. İlgili literatür incelendiğinde yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda çalışma

bulunmaktadır. Bu çalışmayla aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılması amaçlanmaktadır.

Doğal ve kültürel miras unsurları ile ön plana çıkan Ayvalık-Küçükköy son dönemlerde turistik anlamda hızlı bir gelişim göstermektedir. Doğal ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılabilmesi açısından bu bölgede sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin uygulanabilmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmanın, bölgeye yönelik sürdürülebilir turizm faaliyetlerine yol gösterici olmasının yanı sıra benzer özelliklere sahip destinasyonlar için uygulanabilecek stratejiler konusunda da bilgi sağlaması planlanmaktadır. Kısaca, araştırmadan elde edilen sonuçların mevcut literatüre, yerel yönetimlere ve turizm işletmelerine faydalı bilgiler sunarak katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışma için kullanılan ölçeğin araştırmanın amacını karşıladığı varsayılmıştır. Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için seçilmiş olan örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmaktadır. Ankette yer alan maddelerin katılımcılar tarafından doğru anlaşıldığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların ankette yer alan maddeleri samimi ve tarafsızca cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Ortaya konulan her araştırmada sınırlılıklar olabileceği gibi “Yerel halkın Aidiyet Duygusu ve Sürdürülebilir Turizm Tutumu Arasındaki İlişki: Ayvalık-Küçükköy Örneği” isimli çalışmada da çeşitli sınırlılıklar mevcuttur.

- Çalışma, 18 yaş ve üzeri bireyler ile sınırlıdır
- İlgili alanyazın konuya yönelik ulaşılabilen literatür ile sınırlıdır.
- Örneklem, Balıkesir’in Ayvalık ilçesinin Küçükköy Mahallesi’nde yaşayan yerel halk ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Aidiyet Duygusu: Bowlby (1982), aidiyeti yorgunluk, korku veya hastalık gibi durumlarla karşılaştığında kişinin güvenliğini sağlamak amacıyla başka bir bireyin yakınında olma eğilimi olarak tanımlamaktadır.

Sürdürülebilir Turizm: Dünya Turizm Örgütü'ü sürdürülebilir turizmi şu şekilde açıklamaktadır: Günümüzdeki ve gelecekteki sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri bütünüyle göz önüne alarak turistlerin, sektörün, çevrenin ve yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayan turizm çeşididir (UNWTO, 2024).

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde çalışmada yer alan kavramlar açıklanmış ve kapsamlı bilgilere yer verilmiştir. Araştırmayla ilgili kavramlar kapsamında literatür taranarak aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu ile ilgili daha önce yapılmış olan araştırmalar incelenerek kavramsal çerçeve oluşturulmuştur.

2.1.1. Aidiyet Kavramı

Aidiyet sözlükte “doğru yerde bulunmak” ya da “bir yerde veya bir grup insanla birlikte mutlu ve rahat hissetmek” (Cambridge Dictionary, 2023) olarak tanımlanırken; Türk Dil Kurumu (TDK)’nun tanımında ise “ilişik”, “ilgilendiren” anlamlarında karşımıza çıkmaktadır (TDK, 2023). Psikolojide ise aidiyet (attachment), kişinin özel bir nesneye karşı duygusal bir bağ beslemesi olarak açıklanmaktadır (Veasna, Wu, ve Huang, 2013, s. 513).

Literatürde aidiyet duygusuna yönelik; psikoloji (Hargerty vd., 1996; Arslan, 2015; Kavaklı, 2019), yönetim (Erdoğan, 2006; Jaitli ve Hua, 2013; Bilginoğlu ve Yozgat, 2021), pazarlama (Kadıoğlu, 2013; Bezirgan ve Koç, 2014) ve sosyoloji (Hurtado ve Carteh, 1997; Çağırkan, 2016; Yılmaz ve Akyüz, 2023) gibi farklı alanlarda çalışmalar yer almaktadır.

Aidiyet duygusu kavramı farklı alanlarda incelenmesinin yanı sıra farklı değişkenlerle birlikte ele alınarak ilişkisini inceleyen çeşitli çalışmaların olduğundan da söz edilebilir. Bu değişkenlere; örgütsel vatandaşlık davranışı (Akdoğan ve Köksal, 2014), yaşam tatmini (Ayazlar ve Ayazlar, 2016), kentsel dönüşüm (Deringöz, 2017), yere bağlılık (Di Masso, Dixon, ve Hernández, 2017; Markoç ve Haksever, 2019), sosyal sürdürülebilirlik (Göksoy ve Hacıhasanoğlu, 2023), ev-komşuluk ilişkileri (Hidalgo ve Hernandez, 2001), kent kimliği ve kentsel koruma (Şentürk ve Gülersoy,

2019), kentsel mekanlar (Akbarishahabi, 2022), akademik başarı (Akkuş ve Akkuş, 2020), yaşam kalitesi (Mutlu, Eş, ve Çeçan, 2022), yer bağlılığı (İnalhan ve Finch, 2004), psikolojik iyi oluş (Au, Caltabiano, ve Vaksman, 2023) ve duygusal bağlılık (Dávila ve García, 2012) değişkenleri örnek olarak gösterilebilir.

Literatürde aidiyet duygusunu açıklamaya yönelik farklı bağlamlar bulunmaktadır (Eryılmaz ve Altınsoy, 2017, s. 112). Aidiyet kavramı, bireyin çevresiyle kurduğu karmaşık ilişkiyi ifade etmekte ve birey, doğum anından itibaren çevresindeki özellikleri keşfetmesiyle şekillenmektedir. Bu keşif bilinçli veya bilinçsiz tercihlerle belirlenebilmektedir. Böylelikle çevresiyle olan bağı öğrenir, benimser ve aynılaştır (Keskin ve Pakdemirli, 2016, s. 2580). Bu süreç, duygusal ve mekânsal boyutları içerir, kişi duygularından, inançlarından, siyasi eğilimlerinden ve kimliğinden etkilenir. Aidiyet, doğuştan gelen bir zorunlulukla başlar ancak zamanla tercihlerle şekillenir. Deneyim, kültür, hazırbulunuşluk, inanç, bakış açısı, mekân ve nesnelere, aidiyetin temelini oluşturan unsurlardır. Bu nedenle, genel bir tanımda bulunmanın zor olduğu söylenebilir (Sözer, 2019, s. 421). Literatürde aidiyet kavramının okul (Karaçoban ve Sarı, 2023; St-Amand, Girard, ve Smith, 2017), destinasyon (Sağlık ve Türkeri, 2015; Apak, 2023), örgüt (Tatar ve Uzun, 2023), meslek (Keskin ve Pakdemirli, 2016), sanal (Tulum ve Kaya, 2023) ve mekan (Öztürk ve Halaç, 2020) gibi bağlamlarla birlikte de kullanılmaktadır. Literatürde bu tanımlar şöyle açıklanmıştır.

Okula aidiyet, öğrencilerin okul içerisinde diğer öğrenci arkadaşları ve öğretmenleriyle meydana gelen etkileşimler sonucu ortaya çıkan bir kavramdır (Sarı, 2013, s. 148).

Destinasyona aidiyet, ziyaretçilerin, gitmiş oldukları destinasyona yönelik duygu ve fikirlerinin etkilenmesi sonucunda gidilen destinasyona yönelik olumlu değerlendirmeler ortaya koyması ve destinasyona bağlılık göstermesidir (Cesur, 2020, s. 105).

Örgüte aidiyet, bireylerin çalışmışmakta oldukları örgüt içerisinde sunulan imkanların iyi olması ya da zaten daha iyisini bulamam düşüncesinden dolayı örgütte kalmaya devam etme istekleri ya da zorunluluğu olarak açıklanabilir (Bağcıoğlu, 2017, s. 74).

Mesleğe aidiyet, bireyin mesleğine psikolojik ve kişisel olarak bağlanması olarak açıklanır. Çalışanın psikolojik olarak sahip olduğu aidiyet duygusu iş yerine karşı hissetmekte olduğu sorumluluğu temsil etmesiyle birlikte sunmuş olduğu hizmetin kalitesini etkilemektedir (Aslıyüksek, 2021, s. 439).

Mekana aidiyet, kişilerin belirli bir çevreye yönelik geliştirmiş oldukları duygusal bağ olarak açıklanmaktadır (Öztürk ve Halaç, 2020).

Çeşitli disiplinlerdeki araştırmacılar ise aidiyet kavramını farklı şekillerde tanımlamaktadırlar (Akbarishahabi, 2022, s. 143). Literatürde aidiyet duygusu üzerine çalışmalar yapan bazı yazarların kavrama yönelik tanımları şu şekildedir:

Bowlby (1982), aidiyeti kişinin içinde bulunmuş olduğu yorgunluk, korku veya hastalık gibi durumlarda kendisinin güvenliğini sağlamak amacıyla bir başka bireye yakın olma eğilimi olarak açıklamaktadır. Bölükbaş (2022), aidiyet kavramından bahsederken insanı insan yapma süreci olduğuna değinmiştir. Mancı (2022b), kişinin bulunmuş olduğu mekâna yönelik kişisel bir duygu hissetmesini aidiyet ya da yer bağlılığı kavramları ile açıklamıştır. Yusufoglu ve Cerev (2019), ise aidiyetten bahsederken bireyin bir şeye, bir mekâna, bir topluluğa veya bir varlığa kendisini bağlı hissetmesi ve ilgi göstermesi olarak açıklamıştır. Bireylerin kendilerini bir mekana, konuya veya topluluğa karşı ait hissetmesi, ilgi duyması aidiyet kavramı ile açıklanabilir (Ayaz , 2021, s. 2173).

Aidiyet kavramının açıklanmasında yalnızca fiziksel unsurlarla karşı oluşan bir duygu olarak bahsedilmesi doğru değildir. Sosyal etkileşimlerin meydana geldiği ortamlara yönelik de aidiyet oluşmaktadır (Bezirgan, 2014, s. 49). Bireyler, kendileri için anlam taşıyan mekânlarla duygusal bir ilişki kurarken; belirli bir etkinliği gerçekleştirmek amacıyla ise fonksiyonel bir bağ geliştirmektedirler. (Güleç Solak, 2017, s. 21). Duygusal bağ fiziksel öğelere yönelik meydana gelen hisler olarak açıklanabilirken sosyal bağlılık herhangi bir alan veya mekanda ortaya çıkan sosyal etkileşimler sonucunda oluşmaktadır (Brocato, 2006 s.27-28'den aktaran Bezirgan, 2014, s. 58). İkamet edilen şehrin tarihi yapısı, doğal güzellikleri, manevi ve kültürel değerleri ile o yerden çıkan ulusal ya da uluslararası başarı elde etmiş kişiler ve kahramanlar gibi unsurlar, bireylerde yaşadıkları yere yönelik duygusal bir bağlılığın oluşmasına katkı sağlamaktadır (Kurt, 2011, s. 56).

Araştırmalar bireyin bağlılık duygusunu belirleyen en gl faktörün, bulunduğu yerde geçirdiği süre olduğunu göstermektedir. Kişinin bir yerde daha uzun süre ikamet etmesi, o topluma karşı olumlu duygularının artmasına olanak sağlamaktadır. Yer aidiyeti konusunda toplumsal faktörlerin de son derece önemli olduğu gözlemlenmiştir. Bireyler uzun vadede yaşamlarını sürdürdükleri yerlere kendilerini daha fazla ait hissetmeleri ile aidiyet duyguları doğru orantılıdır. (Dülgeroğlu Yüksel, zsoy, ve Pulat Gökmen, 2019, s. 102).

2.1.2. Aidiyetin Boyutları

Bireylerin yaşadıkları yerlere karşı geliştirdikleri duygusal ve bilişsel bağları tanımlayabilmek amacıyla literatürde çeşitli kavramlar ortaya konmuştur. Bu bağlamda, 'yerin ruhu', 'yer bağlılığı', 'yer kimliği', 'yer bağımlılığı' ve 'yer duygusu' gibi terimler, insanların buldukları mekânlarla kurdukları çok yönlü ilişkileri ifade etmek için kullanılmaktadır. Söz konusu kavramlar, bireylerin mekânsal deneyimlerini, aidiyet hislerini ve yaşadıkları çevreye karşı geliştirdikleri anlamlandırma süreçlerini açıklamada önemli bir ereve sunmaktadır.

2.1.2.1. Yerin Ruhunu

Edward Relph (1976), "yerin ruhu" kavramını, mekânın bireylerin kimlik duygusu ve duygusal bağları üzerinde nasıl bir etki yarattığını inceleyen bir yaklaşım olarak tanımlar. Relph, yerlerin sadece fiziksel değil, aynı zamanda duygusal ve kültürel boyutlar taşıdığını vurgular. Bu bağlamda, bir yerin ruhu, mekânın kendine özgü karakterini ve insanların bu meknla kurduğu anlamlı bağlantıları ifade eder.

Yi-Fu Tuan (1974), "topophilia" kavramı ile yerin ruhunu, insanların bir meknla olan duygusal bağları ve bu mekânın estetik değerleri ile nasıl anlamlandırıldığını açıklar. Tuan'a göre, yerin ruhu, insanların meknla kurduğu kişisel ve duygusal ilişkilerdir; bu ilişkiler, mekânın duygusal çekiciliği ve insanın meknı nasıl deneyimlediği ile şekillenir.

Gaston Bachelard (1994), mekânın içsel anlamlarını ve insanın meknla olan duygusal ilişkilerini araştırmıştır. Bachelard'a göre, "yerin ruhu", insanların mekânlarla kurduğu içsel bağların ve mekânın bireylerin hafızasında oluşturduğu

izlerin toplamıdır. Bu bağlamda, mekânlar insanların rüyalarına, hatıralarına ve içsel dünyalarına bir pencere açar.

David Harvey (2006), ise mekânın toplumsal ve kültürel boyutlarını inceleyerek, yerin ruhunu toplumların mekân üzerinde oluşturduğu anlamlar ve bu anlamların mekânın kimliğine olan katkıları olarak tanımlar. Harvey, mekânın tarihsel ve toplumsal süreçler tarafından şekillendiğini ve bu süreçlerin yerin ruhunu nasıl oluşturduğunu vurgular.

2.1.2.2. Yere Bağlılık

Yere bağlılık, bireylerin buldukları mekânlarla kurdukları ilişkilerde ortak olarak sergiledikleri bir eğilimi ve bu mekânlara karşı hissettikleri duygusal yakınlığı tanımlamaktadır. (Göregenli, Karakuş, Özgen Kösten, ve Umuroğlu, 2014, s. 75). İnsanların sosyal, psikolojik ve fiziksel çevreyle etkileşim içerisinde bulunduğu mekanı yer kavramı açıklarken duygusal boyutunu ise bağlılık kavramı ifade etmektedir (Chen, Hall, ve Prayag, 2021, s. 12). Vorkinn ve Riese (2001)'a göre insanlarda bir yere veya mekana karşı koruma içgüdüleri oluşması ve orası hakkında olumsuz durumlar sezdiğinde endişe duyması yere bağlanma ile gerçekleşmektedir. Bu bağ ne kadar güçlü ise kişiler bağlı olduğu yerlerin değişimlerine karşı katı bir tutum ortaya koyabilmektedir. Altman ve Low (1992), yere bağlılığı insanların bir yere yönelik hislerin, davranışların, inançların, davranışların ve eylemlerin karşılıklı olarak etkilişime girmesi olarak ortaya koymaktadır.

2.1.2.3. Yere Bağımlılık

Yere bağımlılık, çeşitli sebeplerden dolayı belirli bir yerde yaşamı devam ettirme zorunluluğu olarak açıklanabilir (Şentürk ve Gülersoy, 2019, s. 146). Yere bağımlılık kişiler ve yer arasındaki oluşan ilişkinin algılanma gücünü ifade eder (İşçi, Güzel, ve Ataberk, 2018, s. 586). Stokols ve Shumaker (1981), yer bağımlılığı kavramını ilk defa tanımlayan isimler olarak bilinirler ve bu kavramı açıklarken, bireylerin yer bağımlılığını belirleyebilmek için iki önemli faktörün olduğuna değinmişlerdir. Bunlardan ilki, mevcut yerin kalitesi; diğeri ise yerin çeşitli alternatif yerlerle göreceli olarak kıyaslanabilir kalitesidir. Dolayısıyla, yer bağımlılığında işlevsel etkenler kadar, yerlerin karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan daha etkili veya

daha etkileşimli mekanların da önemi oldukça büyüktür (Göközkut, 2023, s. 28). Jorgensen ve Stedman (2001)'a göre kişiler bir yere yönelik mevcut bulunduğu yerin kendisine sunmuş olduğu avantajları ve bu avantajların hedefine ne kadar uygunluk gösterdiğini karşılaştırır. Bu avantajların tamamen olumlu yönlere sahip olmasına gerek yoktur ancak kişi eldeki seçenekler arasından en az kötü olanı tercih edebilir. Bu kapsamda yere bağımlılık kişi ve yer arasındaki güçlü bir ilişki olarak tanımlanabileceğinden bahsetmişlerdir. Yer bağımlılığı, kişilerin belirli bir mekana yönelik işlevsel sebeplerle bağlanması olarak tanımlanabilir, çünkü kişilerin bir yerle etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan ilişkinin algısal boyutu da bu kavramın içine dahil edilebilir (Göközkut, 2023, s. 28). Yer bağımlılığı ve yer bağlılığı birbiryle karıştırılabilen kavramlar olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bu kapsamda birbirlerinden iki noktada ayrılmaktadırlar. İlk olarak yer bağımlılığı olumsuzluk taşıyabilir ve bu olumsuzluk bireyin ulaşmayı arzuladığı sonuca yönelik engeller meydana getirebilir. İkinci husus ise kişilerin bağımlılığının sosyal etkenlerle olan güçlü ilişkisinin temelinde genel etkilerden çok kişinin davranışsal amaçların etkili olması öne çıkmaktadır (Şentürk , 2018, s. 13).

2.1.2.4. Yer Kimliği

Bireysel kimlikle ilişkili olarak ortaya çıkan yer kimliği kavramı, kişilerin yaşamış oldukları yer ile oluşturmuş oldukları bağı ifade etmektedir (Birol, Yılmaz, ve Saçan, 2019, s. 187). Yere karşı ortaya çıkan ilginin, tutumlara, inançlara ve değerlere bağlı olması nedeniyle zaman geçtikçe yer ve insanlar arasındaki bu bağ gelişir ve güçlenir (Stylos, Bellou, ve Andronikidis, 2017, s. 18). Yer kimliği, kişilerin yaşamış oldukları yere karşı hissettikleri bağlılıklarının gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Kişilerin o yerde geliştirmiş oldukları anlamlar kimliklerinin bir parçası haline gelmektedir. (Göregenli, Karakuş, Özgen Kösten, ve Umuroğlu, 2014, s. 75). Korpela (1989), yer kimliğinin ortaya çıkabilmesi için ön koşul olarak bir yere yönelik aidiyet hissinin yaşanması gerektiğinden bahsederken, bu hissin yer kimliğinin ortaya çıkması için gerekli tek şartın olmadığını da belirtmektedir. İnsanlar ve mekanlar arasındaki etkileşimin açıklanması açısından yer kimliği ve yere bağlılık kavramları birlikte değerlendirilmesi gereken özünde farklı kavramlardır. Yani kişiler, bir yerde yaşamlarını sürdürmekten keyif aldığı için ya da sosyal ilişkilerinin iyi olmasından dolayı o yere yönelik bir bağ hissedebilir. Fakat o yeri kendi kimliği ile

bütünleştirmeyebilir (Göregenli, Karakuş, Özgen Kösten, ve Umuroğlu, 2014, s. 75). İnsanların ikamet ettikleri yerlere yönelik oluşturdukları ilişkiler kişilerde o yerlere yönelik kimlik oluşmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda kısacası yer kimliği, kişileri temsil eden ve tanımlayan sınıfsal, kültürel ve etnik faktörlerin kişilerin bulunmuş oldukları yerle bütünleşerek anlam kazanmasıyla ortaya çıkan kimliği açıklamaktadır (Alpar, 2022, s. 36).

2.1.2. Sürdürülebilir Turizm Kavramı

Tabiatın ortaya koymuş olduğu zenginlikler hızla yok olmaktadır. Bu yok oluşa tamamıyla karşı koyabilmek mümkün olmasa da insanların bilinçsiz tüketiminden dolayı insan yaşamı için önem arz eden kaynakların değişimi bilinçli kullanımla yavaşlatılarak gelecek kuşakların bunlardan yararlanabilmesini sağlamak mümkündür. Doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması doğanın insanlığa sunmuş olduğu zenginliklerden uzunca yıllar daha yararlanılabildiğini sağlayacaktır. Sürdürülebilirlik kavramı bu hususta önem kazanan kavramlardan biridir (Dağlı, 2018, s. 604).

Sürdürülebilirlik teriminin ilk defa incelenmesi 1982 yılında Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından kabul edilmiş olan Dünya Doğa Şartı Belgesi'nde yer almaktadır. Kabul edilen belge sürdürülebilirliğin uluslararası anlamda incelenmesini sağlayan ilk adımdır. Yayımlanan belgeye göre insanların doğadan faydalanması türlerin ve ekosistemin geleceği tehlikeye atılmadan yapılmalıdır (Yazar, 2006, s. 3).

Sürdürülebilirlik kavramını açıklamak söz konusu olduğunda literatürde genel geçer tek bir tanıma rastlanılmamaktadır. Kavramın açıklanması ve uygulanabilirliği açısından farklı görüşler ortaya atılmaktadır. Fakat sürdürülebilirlik düşüncesi 1982 Dünya Doğa Şartı, 1987 Brundtland Raporu ve 1992 Rio Dünya Zirvesi gibi Birleşmiş Milletler destekli belgelerde ortak bir anlayış haline gelen sürdürülebilir kalkınma kavramına dayanmaktadır. Ekonomiyi, doğal sistemleri ve toplumu temel alan üç ana unsura dayanmaktadır. Bu unsurların dengeli bir şekilde gelişim göstermesiyle birlikte gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünya sunmayı amaçlar (Tıraş, 2012, s. 60).

Günümüzde sürdürülebilirlik kavramının öneminin anlaşılmasıyla birlikte sürdürülebilirlik anlayışı neredeyse her sektörde yaygınlaşmaya başlamıştır (Tankuş,

Sökmen, ve Şahin, 2023, s. 2240). Gıda (Taş ve Olum, 2020), giyim (Yücel ve Tiber, 2018), inşaat (İpekçi, Coşkun, ve Tıkansak Karadayı, 2017), ulaşım (Akbulut, 2016), sağlık (Karaca, Atılgan, ve Zekioglu, 2018) ve turizm (Esen, 2024) sektörleri örnek verilebilir.

Sürdürülebilirlik kavramı sözlükte “aynı düzeyde veya biçimde devam edebilen” (TDK, 2024), “sürdürülebilir, devam ettirilebilir”, “çevreye zarar vermeden devam edebilen” (Cambridge Dictionary, 2024) anlamlarında karşımıza çıkmaktadır. Tabiattaki kaynakların kısıtlılığı ve bu kaynakların bilinçsiz kullanımının ortaya çıkarabileceği olumsuz durumları engellemek amacıyla ekonomik, sosyal ve çevresel faktörleri bir arada incelemek sürdürülebilirlik anlayışını ifade etmektedir (Gönülal, 2024, s. 3) .

Sürdürülebilirlik kavramı geçmişten geleceğe doğru devam eden bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Andaki ihtiyaçların karşılanması yanı sıra gelecek nesillerin ihtiyaçlarını da düşünmeyi amaçlayarak hareket edilmesine olanak sağlar. Sürdürülebilirlik durağan değildir, sürekli olarak kendini yenileyen ve evrilen bir kavramdır. Sürdürülebilirliğin var olma sebebi mevcut kaynakların yetersizliği ve tükenme olasılığıdır. Aynı zamanda sürdürülebilirlik kişilerde çevreye yönelik duyarlılığı artırıcı bir etkiye sahiptir (Şen, Kaya, ve Alpaslan, 2018, s. 8). Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, sürdürülebilirlik; mevcut kaynakların korunarak, gelecek nesillerin de bu kaynaklardan yararlanabilmesine olanak sağlayacak şekilde, tükenmeyecek biçimde kullanılması olarak tanımlanabilir. (Buzlukçu, 2020, s. 56).

Sürdürülebilir turizm kavramı, gelirini öncelikli olarak turizmden sağlayan destinasyonlar için oldukça önem arz etmektedir (Arslan Özkan, Yıldız, ve Esen, 2023, s. 426). Bir bölgede turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için mevcut çevrenin etkileri oldukça önemlidir. Turizm çevreden etkilendiği kadar çevreyi de etkileyebilmektedir. Turizm faaliyetleri yerel halk, işletmeler, yerel paydaşlar gibi birçok çevresel etmenle etkileşim halindedir. Bu etkileşim olumlu ya da olumsuz sonuçlar meydana getirebilir. Bundan dolayı turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirlik anlayışıyla birlikte devam ettirilmesi son derece önemlidir (Çolak, 2023, s. 28). Sürdürülebilirlik kavramını turizmin içerisinde değerlendirmekten ziyade turizm faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesinin bir zorunluluğu olarak düşünülebilir (Akdu, 2019, s. 133).

Sürdürülebilir turizm kavramını Dünya Turizm Örgütü şu şekilde açıklamaktadır: Günümüzdeki ve gelecekteki sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri bütünüyle göz önüne alarak turistlerin, sektörün, çevrenin ve yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayan turizm çeşididir. Sürdürülebilir turizmi geliştirmeye yönelik prensipleri ve yönetim uygulamaları, kitle turizmi ve çeşitli özel ilgi alanlarına yönelik turizm çeşitleri de dahil olmak üzere tüm bölgelerdeki turizm türleri için geçerlidir. Sürdürülebilirlik prensipleri, turizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel boyutlarına atıfta bulunur ve uzun vadeli sürdürülebilirliği sağlamak için bu üç alan arasında dengeli bir ilişki kurulması gerekmektedir. Bu nedenle sürdürülebilir turizm (UNWTO, 2024):

- Turizmin gelişmesine yönelik son derece önemli bir rol oynayan çevresel kaynakların mevcut koşullar içinde en iyi şekilde kullanılması ihtiyaç duyulan ekolojik süreçlerin devamlılığının sağlanması ve doğal miras ile biyolojik çeşitliliğin korunmasına destek olmak,

- Yerel halkın sosyo-kültürel yapısına saygı duyularak, geleneksel değerlerin ve kültürel mirasın korunması; aynı zamanda kültürler arası anlayış ve hoşgörünün gelişimine katkı sağlanması,

- Düzenli istihdam ve gelir getirici imkanlar oluşturarak destinasyondaki tüm paydaşlara hakkaniyetli bir biçimde sosyo-ekonomik yararlar oluşturmak, yoksulluğun önüne geçilebilmesine katkıda bulunmak, uygulanması mümkün uzun dönemli ekonomik faaliyetler sağlamak gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Yukarıdaki tanımlamalardan yola çıkıldığında, sürdürülebilir turizmin yalnızca çevrenin korunmasıyla sınırlı bir kavram olmadığı; aynı zamanda uzun dönemli ekonomik denge ve toplumsal yapıyla da ilişki içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, sürdürülebilir turizmin, sürdürülebilir kalkınmanın temel bileşenlerinden ayrıştırılmasının oldukça zor olduğu görülmektedir (Buzlukçu, 2020, s. 57).

Literatürde belirtildiği üzere gün geçtikçe turizmin kültürel ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği sağlanarak geliştirilmesinin önemi oldukça artmaktadır. Bu farkındalığa sahip olan ülkeler sahip oldukları değerleri bir sonraki kuşaklara aktarabilmelerinin yanı sıra ekonomik kazançlarında artış gösterebilmek amacıyla sürdürülebilir turizm politikaları üzerine faaliyetler göstermesiyle doğal kaynakların bilinçli bir biçimde kullanılmasına olanak sağlayarak turizm sektörünün ortaya

koymuş olduğu olumsuz etkiler azaltılabilmektedir. Böylelikle turizmden sağlanan ekonomik, sosyal ve çevresel faydalarda artış görülebilmektedir. Gelişmekte olan ülkeler, ulusal politikalarında sürdürülebilirlik politikalarına yer vererek kaynakların korunması için önemli atılımlar gerçekleştirmektedir (Alkan, 2015, s. 6692). Turizmin olumsuz etkilerinin azaltılabilmesi adına tüm turizm paydaşlarının iş birliği içinde hareket etmesi ve bu sürece aktif katkı sunması büyük önem taşımaktadır. Farklı toplumsal grupları olumsuz yönde etkileyebilen turizm, özellikle yerel halkın yaşam tarzı ve kültürel değerleri üzerinde doğrudan etkiler oluşturabilmektedir. Bu nedenle, yerel halkın turizm faaliyetlerini benimsemesi ve gelişimini desteklemesi oldukça kritik bir rol oynamaktadır (Güneş, Alagöz, ve Uslu, 2020, s. 202). Bu nedenle, yerel halkın turizm gelişimi hakkında bilgi sahibi olması ve sürece aktif olarak dâhil olması, turizmin etkilerini daha olumlu değerlendirmesine ve bu gelişimi desteklemesine katkı sağlamaktadır (Sert, 2019, s. 420). Aynı zamanda yerel halkın ortaya sunmuş olduğu fikirleri sürdürülebilir turizmin gelişimi için kısa, orta ve uzun vadeli planlamaların yapılmasına katkı sağlayabilecek potansiyele sahiptir (Ödemiş, 2023, s. 321).

Sürdürülebilir turizmin gelişiminin sağlanması için başarılı bir planın ortaya konulması yerel halkın tutumlarının istenilen seviyeye gelebilmesi için oldukça önemlidir. Böylelikle destinasyonda bulunan çevresel faktörler incelenerek; sosyo-kültürel yapının korunması sağlanmakta ve turizm destinasyonu ekonomik anlamda kalkındırılarak yerel halka katkı sunmaktadır. Böylelikle yerel halk turizme aktif bir şekilde katılım sağlamak ve destinasyona gelen ziyaretçilerin memnuniyetleri olumlu yönde sağlanmaktadır (Koçoğlu, Saraç, ve Batman, 2020, s. 206).

2.1.2.1. Sürdürülebilir Turizm Tutumunun Boyutları

Sürdürülebilir turizm kavramının anlamlı bir hale gelebilmesi için çevresel, sosyokültürel ve ekonomik boyutları ile birlikte mümkündür. Bu boyutlardan herhangi birinin sürdürülebilirliğinin sağlanması yeterli değildir. Turizm bölgelerinin gelişebilmesi için planlama yapılırken sürdürülebilirliğin tüm boyutları göz önünde bulundurulmalı ve bu doğrultuda yönetimin sağlanması gerekmektedir. Destinasyondaki paydaşların rolleri bu hususta oldukça önem arz etmektedir. Yerel paydaşların boyutların tamamında sürdürülebilirliğin gerçekleşebilmesine yönelik inançları, farkındalıkları ve bilgileri turistik destinasyonda tam anlamıyla

sürdürülebilir turizmin gerçekleşmesinde oldukça önemlidir (Yüksek, İstanbullu Dinçer, ve Dinçer, 2019, s. 108).

Yaşamakta oldukları bölgedeki turizm faaliyetlerinin bölgeye olumlu getirileri olduğunu düşünen yerel halk turizm faaliyetlerini desteklemekte ve turistlere karşı olumlu davranışlar geliştirmektedir. Turizmin yaşanılan bölgeyi olumsuz yönde etkilediğini düşünen yerel halk ise turizmin gelişimini desteklememektedir (Abdollahzadeh ve Sharifzadeh, 2014, s. 133). Bu sebepten dolayı yerel halkın turizme yönelik tutumunun saptanabilmesi bölgedeki turizm faaliyetlerinin gelişiminin sağlanabilmesi için oldukça önemlidir (Koçoğlu, Saraç, ve Batman, 2020, s. 205).

Yerel halkın bölgedeki turizm faaliyetlerini benimsemediği durumda turizmin sürdürülebilirliğinden de söz edilemeyecektir. Bu hususta sürdürülebilir turizm tutumu turizmin ortaya koymuş olduğu olumsuz etkilerini en alt seviyeye çekmek ve olumlu etkilerini en üst seviyeye çıkarmak için ortaya konulan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı bu husustaki farkındalıklarının tespit edilmesi sürdürülebilir turizm bakımından son derece önem teşkil etmektedir. Yerel halkın bu husustaki tutumlarının öğrenilmesi, tehditlerin avantaja döndürülmesi veya avantajların daha faydalı bir şekilde kullanılabilmesine yönelik önemli atılımlarda bulunulmasını sağlayabilmektedir (Çelik İlal ve Yılmaz, 2023, s. 170-171).

Sırakaya ve arkadaşları (2008), sürdürülebilirliği geniş bir perspektiften değerlendirerek yapmış oldukları çalışmada, sürdürülebilir turizm tutumunu 7 alt boyut olarak derlemişlerdir. Bunlar; çevresel sürdürülebilirlik, uzun dönem planlama, algılanan ekonomik yararlar, ziyaretçi memnuniyeti, toplum katılımını maksimize etme, algılanan sosyal maliyetler, toplum merkezli ekonomidir.

2.1.2.1.1. Çevresel Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirliğin çevresel boyutu, insanların gerçekleştirdiği faaliyetlerin doğal çevreyle etkileşimini inceler. Sürdürülebilirlik planları çevresel sürdürülebilirliğin gerçekleştirilebilmesi için oldukça önem arz etmektedir (Koçak ve Balcı, 2010, s. 216). Sürdürülebilirliğin sağlanabilmesinde, çevresel olumsuz etkilerin tespitini sağlamak ve bu etkilerin önemini bireylere kavratmak önemlidir (Özkök ve Gümüş, 2009, s. 63). Sürdürülebilirlik çok boyutlu bir kavramdır, çevre diğer boyutlarından daha fazla önem içeren boyuttur. Bunun sebebi doğal çevreye yönelik

herhangi bir tehdit doğadaki bütün canlıların yaşamı için tehlike oluşturabilmektedir (Koçak ve Balcı, 2010, s. 216).

Goodland (1995), çevresel sürdürülebilirliği doğal kaynakların bakımı ve sürekliliğinin sağlanması olarak açıklayarak çevresel sürdürülebilirliği üç kural çerçevesinde değerlendirmiştir.

-Çeşitli faaliyetlerin sonucunda ortaya çıkan atıkların gelecekte bölgedeki atıkları karşılayabilme kapasitesini düşürmeden, mevcut faydaları düşürmeden, ortaya çıkabilecek olumsuz durumları engellemeye çalışılmalıdır.

-Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması açısından yenilebilir kaynaklara yönelik çalışmalar, tabiatın kendi kaynaklarını yeniden üretmeye devam etme potansiyeli göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Yenilemez kaynaklardan elde edilecek gelirlerin belirli kısmı ise sürdürülebilirlik kaynak bulmaya yönelik araştırmalara aktarılmalıdır.

-Çevresel sürdürülebilirlik dahilinde yenilebilir kaynakların kullanımından en üst seviyede yarar sağlanmalıdır.

Sürdürülebilir Turizm Tutumu ölçeğinde çevresel sürdürülebilirlik boyutu fiziksel ve insanlar tarafından ortaya konulan kaynakların, etik değerlerin, politikaların, standartın korunmasının sağlanması ve olumsuz etkilerin minimum seviyeye çekilmesi olarak açıklanmaktadır (Sırakaya, Ekinci, ve Kaya, 2008, s. 415).

2.1.2.1.2. Uzun Dönem Planlama

Ülkemizde turizm destinasyonlarının gelişimine yönelik çalışmalar incelendiğinde bazılarında planlamalar sürdürülebilirlikten uzak bir çerçevede gerçekleştirilmektedir. Bu durumun sebebi turizm destinasyonunun paydaşlarında sürdürülebilir turizm yaklaşımlarına yönelik farkındalığın oluşmamasıdır. Ayrıca destinasyonlarda yapılan planlamalar kısa dönemli olarak gerçekleştirilebilmektedir (Yüksek, İstanbullu Dinçer, ve Dinçer, 2019, s. 119).

Turizm endüstrisinin dengeli bir şekilde gelişiminin sağlanabilmesi ancak uzun dönemli planmalarla mümkün kılınmaktadır. Uzun dönemli planlama sürdürülebilir turizmin gerçekleştirilmesi için oldukça önemlidir (Güneş, Alagöz, ve Uslu, 2020, s. 213). Planlama boyutunun yapısına yönelik inceleme yapıldığında; turizmi

geliştirmeye yönelik yapılacak olan planların düzenli olarak güncelliğinin sağlanması, etkili bir turizm yönetiminin gerçekleşebilmesi için ileri seviyede bir planlamanın gerekliliği, turistik gelişiminin planlanmasında uzun dönemli bir perspektifle durumu inceleyerek turizm sektörünün geleceğinin planlanması gibi faktörler ön plana çıkmaktadır (Dağlı, 2018, s. 611).

2.1.2.1.3. Algılanan Ekonomik Yararlar

Turizmin gelişim gösterdiği bölgelerde en çok dikkat çeken konulardan birisi ekonomik yarardır (Güneş, Alagöz, ve Uslu, 2020, s. 213). Turizm endüstrisinde ortaya konulan sürdürülebilir turizme yönelik uygulamalar, işletmelerin gelişim gösterebilmesi için fırsatlar sunar ve işletmelerin sürdürülebilirliğinin artış göstermesine yönelik kültürel ve doğal kaynakların korunmasını sağlayabilmeleri için yöntemler benimsemelerini ve yerel ekonomilere yatırım yapmalarını gerektirir. Bunun yanı sıra sürdürülebilir turizm, yerel halkın ekonomik gelişim ve kalkınmalarına katkı sağlayarak yerel halkın turizmden en üst seviyede faydalanmalarına imkan tanır (Yıldırğan ve Taşçıoğlu, 2023, s. 974). Algılanan ekonomik yararlar boyutu, turizmin bölgede üretilen ürünler için mevcut pazar alanlarının dışında alternatif pazar alanları ortaya çıkarması, yerel halkın turizmin ekonomik anlamda kendilerine fayda sağladığına inanması ve alternatif gelir kaynakları oluşturduğu için turizme yönelik değişkenler turizme yönelik tutumu belirlemektedir (Dağlı, 2018, s. 611).

2.1.2.1.4. Ziyaretçi Memnuniyeti

Turizme yönelik yapılan planlamaların sürdürülebilir bir çerçevede ortaya konulmasıyla birlikte çevresel sürdürülebilirliğin gerçekleştirilmesi, ekonomik yararın oluşması ve sosyal maliyetin minimum seviyede tutulmaya çalışılması yerel halka yarar sağlamaktadır. Böylelikle yerel halk turizm faaliyetlerine katılım sağlamakta ve destinasyondaki ziyaretçilerin memnuniyetlerinin sağlanmasıyla birlikte sürdürülebilir turizm gerçekleştirilebilmektedir (Koçoğlu, Saraç, ve Batman, 2020, s. 214). Ziyaretçi memnuniyetini sağlamaya yönelik yerel halkın ortaya koymuş olduğu tutumlar, sürdürülebilir turizmi geliştirmeye yönelik desteğini olumlu yönde etkilemektedir (Arslan Özkan, Yıldız, ve Esen, 2023, s. 442).

Ziyaretçi Memnuniyeti boyutu kapsamında değerlendirildiğinde ziyaretçi memnuniyetinin sağlanması destinasyon çekiciliğinin korunması ve uygun araçların kullanımı gibi konulara yer verilmektedir (Sırakaya, Ekinci, ve Kaya, 2008, s. 416). Turizm faaliyetlerinin uzun vadeli başarısı, sürdürülebilir gelişimi ve ekonomik uygulanabilirliği açısından turist memnuniyetinin ölçülmesi ve yönetimi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yerel halkın bu sürece yönelik tutumu da değerlendirilmesi gereken bir unsurdur. (Ayazlar, 2017, s. 83).

2.1.2.1.5. Toplum Katılımını Maksimize Etme

Turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için bölgedeki paydaşların tümünün sürece dahil olması gerekmektedir (Arslan Özkan, Yıldız, ve Esen, 2023, s. 433). Toplum katılımını maksimize etme; turizm destinasyonundaki yerel halkın liderlik rolü, süreçte etkin bir şekilde bulunması, yerel paydaşlarla işbirliği yapması, bilgi edinmesi, süreçle ilgili olarak iletişim halinde bulunması ve karar vermeye katılım göstermesi olarak açıklanmaktadır (Sırakaya, Ekinci, ve Kaya, 2008, s. 416).

2.1.2.1.6. Algılanan Sosyal Maliyetler

Herhangi bir destinasyonda turizmin gelişim göstermesi destinasyonda yaşamlarını sürdüren yerel halk için ekonomik, kültürel, sosyal ve çevresel anlamda birçok değişikliği de beraberinde getirmektedir (Akova, 2006, s. 104). Bir destinasyona turizmin gelmesi ile birlikte meydana gelen kalabalık çoğu zaman bir sosyal maliyet olarak görülmektedir. Turizmin gelmesiyle birlikte sıradan bir yaşam tarzları olan yerel halkın hayata bakışları ve tarzları değişim gösterebilmektedir. Turist sayısının artması bölgede suç oranlarının artmasına, turist ve yerel halk arasındaki ekonomik fark fazlaysa toplumda aç gözlülüğün meydana gelmesine, bölgede sadece turistlerin ziyaret ettiği alanlara yatırımlara yapılması toplumda kin, hırs ve kızgınlık duyguların belirmesine yol açabilir (Korkmaz, 1990, s. 405). Örneğin Kapadokya'daki balon turlarının döviz kurlarındaki dalgalanmalardan dolayı yerli katılımcılar için oldukça pahalıya denk gelmektedir. Bu sebepten dolayı yabancı turistlerin binerek deneyimlediği balon turlarını yerel halk ve yerli turistler onların deneyimlerini sadece izlemek durumunda kalabilmektedirler.

Algılanan sosyal maliyetler boyutu, yerel halkın bölgede gerçekleştirilen turizm faaliyetleri sonucunda meydana çıkan olumsuz kültürel ve sosyal değimlere yönelik ortaya koymuş oldukları tutumları olarak açıklanmaktadır (Sırakaya, 2007, s. 1081). Aynı zamanda bölgede turizmin getirmiş olduğu olumsuz kültürel ve sosyal etkilerin minimum seviyeye indirilmesiyle ilgilidir (Sırakaya, Ekinci, ve Kaya, 2008, s. 415).

2.1.2.1.7. Toplum Merkezli Ekonomi

Bir destinasyonda turizm sektörünün varlığı yerel halkı turizm konusunda bilinçlendirmesinin yanı sıra yerel halka yeni iş imkanları sağlayarak gelir kazanmalarına olanak tanımaktadır (Aktaş ve Kurgun, 2021, s. 1677). Bu durum turizmin gelişim gösterdiği bölgelerde en fazla öne çıkan konulardan birisinin ekonomik fayda olabileceğini gösterebilmektedir (Güneş, Alagöz, ve Uslu, 2020, s. 213).

2.2. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu bölümünde ilgili alanyazının incelenmesi sonucunda araştırmanın amacına ve konusuna benzerlik gösteren daha önce yapılmış olan çalışmalar incelenmiştir. Bu kapsamda literatürde yer alan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu değişkenlerinin yer aldığı çalışmalara aşağıda değinilmiştir.

2.2.1. Aidiyet Duygusu ile İlgili Çalışmalar

Karacabey ve Erul (2024), çalışmalarında yerel halkın turizmin etkilerine ilişkin algılarını yer aidiyetleri perspektifinden tespit ederek turizme yönelik niyetlerini ve turizmin gelişebilmesi için destek davranışlarını tespit etmek amacıyla Sivas'taki yerel halkla bir anket uygulaması gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonunda 450 kullanılabilir anket elde etmişlerdir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar yer kimliği ile destekleme niyeti arasında bir ilişkinin var olduğunu tespit ederken, yer bağlılığı ile niyetsel destek arasında bir ilişkinin varlığını tespit edememişlerdir. Ayrıca turizmin etkilerinin yer aidiyetinin saptanmasında etki ortaya koyduğunu tespit etmişlerdir.

Apak (2023), İzmir ilinde ortaya koymuş olduğu çalışmada ilde bulunan 476 yerli ziyaretçi katılım gerçekleştirmiştir. Destinasyon imaj algılarının destinasyon aidiyetleri üzerindeki etkisini tespit etmek için ortaya koyduğu çalışmanın sonuçlarına göre destinasyon imajı destinasyon aidiyetini olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca destinasyon imajının alt boyutları arasında yer alan doğal ve kültürel çekicilikler, aktivite ve etkinlikler, genel alt yapı ve yöresel lezzetlerinin de destinasyon aidiyetine etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir. Fakat destinasyon imajı alt boyutları arasında yer alan tarihi dokunun destinasyon aidiyetine herhangi bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Kılıç (2022), gerçekleştirdiği çalışmada yerel halkın aidiyet duygusu ile ekoturizm algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Amasya’da yaşayan 440 kişiden anket yoluyla veri toplamıştır. Elde ettiği bulgular, aidiyet duygusu ile ekoturizme yönelik ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel algı arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Yerel halkın aidiyet duygusuna yönelik sonuçlar incelendiğinde yerel halkın Amasya iline yönelik aidiyet duygusu düzeylerinin güçlü bir seviyede olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen araştırmanın pandemi döneminde ortaya konulmuş olması bu durumun nedeni olabileceği çıkarımında bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ildeki yerel halkın ekoturizme yönelik ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel algılarının olumlu olmasının yanı sıra boyutlar arasında en yüksek algı sosyo-kültürel, en düşük algı ise ekonomik algı olduğunu tespit etmiştir.

Öztürk (2022), Antalya ilinde yaşayan yerel halkın kentsel aidiyet düzeyleri, turizmin çevresel etkilerine ilişkin algıları ve turizm gelişimine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu doğrultuda yerel halka anket uygulanmış ve 500 adet dağıtılan ankette 494’ü geçerli kabul edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, kentsel aidiyet algısı ile turizm gelişimini destekleme tutumu arasında, ayrıca turizmin olumlu çevresel etkilerine yönelik algı ile turizm gelişimini destekleme arasında pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur. Buna karşın, turizmin çevreye yönelik olumsuz etkiler konusundaki algılar ile turizm gelişimine verilen destek düzeyi arasında ise ters yönlü bir ilişki gözlemlenmiştir.

Beyaz (2022), çalışmasında yere bağlılık, turizm etkileri ve turizm gelişimine yönelik tutum değişkenleri arasındaki ilişkileri inceleyebilmek amacıyla ortaya bir çalışma koymuştur. Çalışmasında Ordu’nun Perşembe ilçesinde yaşamakta olan yerel

halk ile anket çalışması gerçekleştirmiştir ve 509 adet geçerli ankete ulaşmıştır. Çalışma sonuçlarına göre yere bağlılık algısının kişilerin yaşadıkları bölgenin yerlisi olup olmaması durumlarına göre değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Bu doğrultuda yere bağlılığın o bölgede doğarlarda daha fazla olduğu tespitine varmıştır.

Mancı (2022a), yer bağlılığı ve topluluk katılımının, yerel halkın kültürel miras alanlarına yönelik algısı ile turizm gelişimini destekleme düzeyine olan etkilerini araştırmak amacıyla Göbeklitepe örneğini ele alarak bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda, Şanlıurfa'da yaşayan yerel halktan 479 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda yer bağlılığının turizmin algılanan etkilerine yönelik olumlu bir etki yaratmadığının, bu durumun aksine yerel halkın turizmin olumsuz etkilerinin algılamalarına yönelik önemli bir etkiye sahip olduğu çıkarımlarında bulunmuştur.

Kırlı Özer, Çahantimur, ve Kırlı (2020), aidiyet duygusunun bir kentin algılanmasında etkili olup olmadığını tespit etmek için yaptıkları çalışmada Bursa'da yaşamakta olan ve İznik'te daha önce hiç bulunmamış olan ortaöğretim ve üniversite öğrencilerine genel aidiyet ölçeğini uygulayarak İznik'e yönelik tutumlarını ölçmüşlerdir. Ulaşılan veriler ışığında aidiyet duygusunun kentin algılanmasına yönelik aktif bir görev üstlendiği ortaya çıkmaktadır. Çalışma sonucunda kadın katılımcıların erkek katılımcılara nazaran genel aidiyet ölçeğinden almış oldukları puan daha yüksektir. Yaşadıkları süre bakımından 5 yıl ve üzeri kentte yaşayan katılımcıların daha fazla puan aldığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada kullanılan genel aidiyet ölçeğinin işlevsel bir araç olarak görülmesine rağmen daha özgün değerlendirmeler ortaya konulabilmesi için kente aidiyet ölçeği oluşturulması kişilerin mekan ve aidiyet ilişkisinin daha kapsamlı incelenmesine imkan oluşturabileceğine değinmişlerdir.

Türkmen ve Saatçi (2020) tarafından İzmir'in Karaburun ilçesine bağlı Mordoğan Mahallesi'nde yaşayan 356 kişiyle gerçekleştirilen çalışmada, yerel halkın yer bağlılığı ile turizmin algılanan olumlu ve olumsuz etkileri ile turizm gelişimini destekleme tutumları arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular, yer bağlılığının turizmin olumsuz etkilerine yönelik algıları azalttığını; buna karşılık, turizmin olumlu etkilerine ve gelişimine destek olma eğilimlerine ise olumlu katkı sağladığını göstermiştir. Ayrıca, yer bağlılığının turizm faaliyetlerinin ortaya çıkarabileceği olumsuz sonuçlara ilişkin algılar üzerinde de olumsuz yönde bir etkisinin olduğu saptanmıştır.

Yeşilyurt ve Koçak (2020), yerel halkın turizmin göstermiş olduğu gelişimine yönelik algı ve desteğinde yer kimliği ve yer imajının rolünün tespiti için Adıyaman’da yaşamlarını sürdüren yerel halk ile çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu amaç doğrultusunda 698 kişi ile anket uygulaması gerçekleştirmişlerdir. Elde edilen veriler ışığında yer kimliğinin turizmin olumlu etkilerine yönelik algılarını etkilediğini tespit etmelerinin yanı sıra yer kimliğinin turizme yönelik desteğe doğrudan bir etki etmediğinin tespitini yapmışlardır.

Akyol (2019) tarafından aidiyet duygusunun bulunulan çevrenin algılanması ve anlamlandırılması üzerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışma için 10’ar kişiden oluşan 3 grup oluşturulmuştur. 1. Grup 10 yıldan fazla süredir yaşamlarını Hasköy’de devam ettiren kişilerden, 2. Grup 2 yıldan daha kısa süredir Hasköy’de yaşamlarını devam ettiren kişilerden, 3. grupta ise daha önce Hasköy’de hiç yaşamamış kişilerden oluşturulmuştur. Oluşturulan grupların her birine Hasköy’e ait fotoğraflar gösterilmiştir. Katılımcılardan 10 yıldan daha fazla süredir Hasköy’de ikamet edenler çevresel değerlendirmeye yönelik en olumlu ifadeleri seçen kişilerden oluşmaktadır. Bunun nedeninin aidiyet duygusu olduğu çıkarımında bulunmuştur. Aynı zamanda aidiyet duygusunun zamanla pozitif yönde ilişki içerisinde olduğunu saptamıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar neticesinde aidiyet duygusunun çevreye yönelik algılamalar üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu tespit etmiştir.

Turpçu ve Çelikkanat Paslı (2019), Giresun’da ikamet etmekte olan yerel halkın ekoturizm etkileri ve destinasyon aidiyeti arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla ortaya koydukları çalışmada 500 adet anket dağıtıp 396 adet kullanılabilir anket elde etmişlerdir. Çalışmanın sonucunda evlilerin bekarlara göre yaşamakta oldukları destinasyona daha fazla aidiyet duydukları, artan yaşla birlikte destinasyon aidiyetinde de artış olduğu ve Giresun’da yaşayan yerel halkın ikamet sürelerinin artması destinasyona yönelik algıladıkları aidiyetin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, yerel halkın ekoturizmin genel etkisine ve alt boyutları olan ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilere yönelik tutumlarında pozitif bir artış yaşandığında, Giresun’a karşı hissedilen aidiyet duygusunun da az da olsa olumlu yönde yükseldiği sonucuna varılmıştır.

Ayazlar ve Ayazlar (2016), bir bölgede yaşamlarını sürdüren yerel halkın aidiyet duygusunun bölgedeki turizm faaliyetlerinin ortaya koymuş olduğu etkilerine yönelik algı ve tutumlarına etkisi ile yerel halkın bu tutumlarının kendilerinin yaşam

tatminine olan etkisini incelemek amacıyla ortaya koydukları çalışma, Aydın'a bağlı Didim ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma Didim'de ikamet eden 410 katılımcı ile bir anket çalışması uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, turizm faaliyetlerinin ortaya koymuş olduğu olumlu veya olumsuz sonuçlarına yönelik yerel halkın algılarında aidiyet duygularının ön plana çıktığını göstermektedir. Bölgede yaşayan yerel halkın aidiyet duygusunun turizmin olumlu ve olumsuz etkilerine yönelik algılamalarına etki ettiği söylenebilir. Yerel halkın aidiyet duygusu bölgedeki turizm faaliyetlerinin olumlu etkilerinin pozitif, olumsuz etkilerinin ise negatif algılanmasında etkili olduğunu tespit etmişlerdir.

Göregenli ve arkadaşları (2014), mahalleye bağlılık düzeyi ile kent kimliği arasındaki ilişkinin tespitini sağlamak için ortaya bir çalışma koymuşlardır. Çalışmada kullanılan "Mahalleye Bağlılık Ölçeği" Lewicka (2010), Comstock ve arkadaşlarının (2010) çalışmalarından faydalanmışlardır. Çalışmada bulunan "Kent Kimliği Ölçeği" için Lalli (1992)'nin ortaya koymuş olduğu çalışmadan yararlanmışlardır. Araştırma İzmit'te bulunan Alikahya Mahallesi'nde yaşamakta olan 161 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar mahalleye bağlılığın, mahalle ve mahalle sakinleriyle oluşan ilişkilerden oldukça etkilenebildiği çıkarımında bulunmuşlardır. İzmit'te ikamet süreleri daha fazla olan ve yaşı daha büyük olan kişilerin mahallerine bağlılıkları sosyal açıdan daha fazladır. Aynı zamanda mahalleye bağlılık seviyelerinin çalışmaya katılanların eğitim seviyeleri bakımından da anlamlı bir farklılaşmanın oluşmasına sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Eğitim seviyeleri yüksek olan katılımcıların eğitim seviyesi düşük olan katılımcılara göre ikamet ettikleri mahalleye bağlılıkları daha azdır.

Qingjiu ve Maliki (2013), üniversitede eğitim görmekte olan öğrencilerin üniversite kampüsüne yönelik yer bağlılığını, yer kimliği ve yer aidiyeti açısından değerlendirmiştir. Birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar eğitim almakta olan Malezya'daki bir üniversitede toplam 114 öğrencinin katılımıyla bir anket uygulaması ortaya konulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar öğrencilerin eğitim aldıkları kampüse yönelik güçlü sayılabileceği söylenebilecek düzeyde bir aidiyet ve kimlik ortaya koyduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin sınıf düzeyleriyle etkili olarak değişik boyutlarda yer aidiyeti ve yer kimliği ortaya koydukları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, kampüste öğrenim gören öğrenciler arasında yer aidiyeti ve kimlik düzeyinin en yüksek üçüncü sınıf öğrencilerinde olduğu, bunu sırasıyla dördüncü,

ikinci ve birinci sınıf öğrencilerinin izlediği belirlenmiştir. Ayrıca, ulusal öğrencilerin kampüse yönelik aidiyet ve kimlik duygularının, uluslararası öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yüksel, Yüksel ve Bilim (2010), Didim'e ziyarette bulunan turistlerin destinasyon aidiyetinin müşteri memnuniyeti ve müşteri sadakati üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ortaya koymuş oldukları çalışmada turistlerde bir destinasyona yönelik oluşan aidiyet duygusu ile müşteri memnuniyeti arasında anlamlı ve güçlü ilişkilerin olduğunu tespit etmişlerdir. Aynı zamanda turistlerin destinasyona yönelik aidiyet duyguları destinasyonu değerlendirmelerine ve destinasyona yönelik sadakat oluşumuna etki ettiği sonucuna varmışlardır.

Tsai ve Shiue (2010), çalışmalarında Tayvan'da bir ada olan Pengui'de ikamet eden yerel halkın kumarhane turizminin adada gelişim göstermesi üzerine ortaya koymuş oldukları tutumlarını aidiyet ve topluluk algısı çerçevesinden ele almışlardır. Bölgede yaşayan yerel halkın perspektifinden kumarhane turizminin bölgede nasıl etkiler ortaya koyacağını incelemenin yanın sıra bölgedeki halkın kumarhane turizmiyle ilgili tutum ve duygularının açığa çıkarılması amacıyla araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar kumarhane turizminin ortaya koymuş olduğu etkilerinin azaltılması, toplumsal katılımın gerçekleştirilmesi yerel halkın olumlu bir tutum sergilemesinin yolunu açacağı çıkarımında bulunulmuştur.

2.2.2. Sürdürülebilir Turizm ile İlgili Çalışmalar

Çelik İlal ve Yılmaz'ın (2023) Köyceğiz'de yürüttükleri çalışmada, yerel halkın sürdürülebilir turizme ilişkin bilinç ve tutumları "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında 382 kişiden anket yoluyla elde edilen verilere göre, bölge halkı en çok çevresel sürdürülebilirlik konusunda farkındalık göstermiştir. Katılımcılar, özellikle çevre ve doğal yaşamın korunmasını en önemli unsur olarak belirtirken, çevre koruma konusundaki kamu yönetimi uygulamalarının yetersizliğinden endişe duymaktadır. Elde edilen bulgular, yavaş şehir statüsüne sahip bir destinasyonda, yerel halkın çevresel sürdürülebilirliğe karşı duyarlılığının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Nababan ve arkadaşlarının (2021) ortaya koymuş olduğu çalışmada Endonezya'nın Lake Toba bölgesinde yaşayan yerel paydaşların sürdürülebilir turizme

yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırma sonucunda, bölgedeki tüm paydaşların sürdürülebilir turizme genel olarak olumlu yaklaşımları belirlenmiştir.

Obradovic ve çalışma arkadaşları (2021) tarafından ortaya konulan araştırmada, Sırbistan'ın kuzeydoğusunda bulunan Bačko Podunavlje Biyosfer Rezervi'nde yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizm konusundaki tutumları incelenmiştir. Çalışmanın bulguları, bu bölgede yaşayan insanların sürdürülebilir turizme genel olarak olumlu baktıklarının sonucuna ulaşmıştır.

Güneş ve arkadaşları (2020) da benzer bir şekilde yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarının tespitinin gerçekleştirilmesi amacıyla Fethiye'deki yerel halktan 278 kişiye anket çalışması uygulamışlardır. Çalışmanın gerçekleştirilmesinde Sırakaya ve arkadaşları (2008) tarafından ortaya konulan sürdürülebilir turizm tutumu ölçeğinden faydalanmışlardır. Elde edilen sonuçlar bölge halkının sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik algılanan ekonomik faydalar boyutuna en fazla düzeyde algılanan sosyal maliyetler boyutuna ise en düşük düzeyde katılım gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır. Yerel halkın turistlere yönelik davranışlarının tespitinde önemli bir boyut olan algılanan sosyal maliyetlerin Fethiye'deki yerel halk tarafından olumsuz etkilerinin görülmediğinin tespitini yapmışlardır. Bu doğrultuda turizm faaliyetleri sonucunda ortaya çıkabilen olumsuz durumların Fethiye'de çok az seviyede meydana geldiği yorumunu yapmışlardır. Çevrenin sürdürülebilirliğine yönelik boyut kapsamındaki maddelere katılımcıların orta seviyede katılım sağladıklarını tespit etmişlerdir. Bu durumun sebeplerinden birinin ekonomik çıkar için çevrenin önemsenmemesi olabileceğine yönelik yorumda bulunmuşlardır. Katılımcılar turizmin algılanan ekonomik faydasına yönelik ise yüksek düzeyde katılım ortaya koyduklarının tespitini yapmışlardır. Turizmin ekonomide çeşitlilik sağlaması, yeni iş imkanlarının oluşmasına imkan tanınması ve mevcut destinasyonun ekonomisine faydalar sağlamanın bu durumun sebeplerinden olabileceği çıkarımında bulunmuşlardır. Toplum katılımının maksimize edilmesi boyutundan elde edilen sonuçlar orta düzeyde bir katılımın olduğunu tespit etmişlerdir. Bunların haricinde katılımcıların turizm sektöründeki çalışma deneyimleri ve elde ettikleri gelir seviyeleri ile sürdürülebilir turizme yönelik tutumları arasında farklılıklar olduğunun tespitine ulaşmışlardır.

Koçoğlu ve çalışma arkadaşları (2020), Safranbolu'da ikamet eden yerel halkla gerçekleştirdikleri anket uygulamasıyla, halkın sürdürülebilir turizm gelişimine

yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu kapsamda 390 geçerli anket toplanmıştır. Gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda, yerel halkın sürdürülebilir turizme ilişkin tutumları altı farklı boyutta sınıflandırılmıştır. Bu boyutlar önem sırasına göre; çevresel sürdürülebilirlik, sürdürülebilir planlama, ziyaretçi memnuniyeti, ekonomik fayda, yerel halka fayda ve sosyal maliyetler şeklinde sıralanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre yapılan analizlerde, çevresel sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir planlama dışındaki diğer boyutların, bireylerin turizmden gelir elde etme durumlarına bağlı olarak farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bedük (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma, Edirne’de yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizmin gelişimine yönelik tutum düzeylerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma bulgularına göre, yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimini olumlu karşıladığı ve bu sürece yüksek düzeyde katılım sağladığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, demografik değişkenler değerlendirildiğinde, katılım tutumlarının çevresel sürdürülebilirlik, turist memnuniyeti, algılanan ekonomik fayda, uzun vadeli planlama ve toplumsal katılım gibi unsurlarla örtüştüğü görülmüştür.

Erkılıç (2019) tarafından yapılan çalışmada, Rize’deki yerel halkın turizmin gelişimiyle birlikte ortaya çıkan olumlu ve olumsuz etkilere ilişkin algıları ile bu alguların turizme verdikleri destek üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, yerel halkın turizmin olumsuz etkilerine katılım göstermediği, buna karşın olumlu etkileri daha fazla algıladığı ve bu doğrultuda turizmi desteklediği tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışmada halkın en çok olumlu etkilere yönelik desteğinin yüksek düzeyde olduğu ortaya konulmuştur.

Çiçek (2017) tarafından yürütülen çalışmada, Ege ve Marmara bölgelerinde yer alan sakin şehirlerde yaşayan halkın, turizm gelişimine ve sakin şehir yaklaşımına dair algı ve tutumları ile turizme sağladıkları destek arasındaki ilişki, sosyal değişim kuramı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, bu bölgelerde yaşayan halkın turizme gösterdiği desteğin, turizmin algılanan olumlu etkileri ve sakin şehir yaklaşımına yönelik tutumlarıyla bağlantılı olduğu saptanmıştır.

Gökçe (2016) ise araştırmasında Afyonkarahisar’da yaşayan halkın turizmin gelişimine ilişkin algı ve destek düzeylerini incelenmiştir. Araştırma sonucunda, yöre

halkının bölgedeki turizmin etkilerine dair algılarının ve turizme verdikleri desteğin genel olarak olumlu olduğu belirlenmiştir.

Brankov ve çalışma arkadaşları (2015), Sırbistan'da bulunan Derdap Milli Parkı çevresinde yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizme ilişkin tutumlarını incelemişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların önemli bir bölümü, bölgedeki turizm faaliyetlerinin artmasının ürün fiyatlarında yükselmeye neden olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, yerel halkın turizm gelişimi hakkında yeterli seviyede bilgilendirilmediği sonucuna varılmıştır. Çalışmada, koruma altındaki Derdap Milli Parkı gibi alanlarda yerel kültürel değerlerin bozulmadan korunmasının, turizmin sürdürülebilir şekilde gelişmesinde olumlu bir unsur olduğu da vurgulanmıştır.

Biçici (2013), Datça'da yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimine ve turizm işletmelerine karşı tutumlarını değerlendirmek amacıyla bir araştırma gerçekleştirmiştir. Elde edilen bulgular yerel halkın verdiği cevapların genelinde sürdürülebilir turizm gelişim boyutlarına yüksek düzeyde bir katılım sağladığını tespit etmiştir. Yerel halkın en yüksek katılım gösterdiği boyutun çevresel sürdürülebilirlik olması, halkın çevreyi koruma konusunda gelişmiş bir bilince sahip olduğu sonucunun çıkarılmasına imkân tanımıştır. Fakat turizmin sosyal maliyeti boyutuna düşük katılımın olması bölge halkının bu hususta bilinç sahibi olmasının sağlanması gerektiği çıkarımını yapmasını sağlamıştır.

Duran (2013), adalarda yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik bakış açılarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, Bozcaada'da bulunan 130 haneye ilişkin bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, yerel halkın turizmden elde ettikleri fayda ile sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik uzun vadeli planlama ifadeleri arasında güçlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Kervankıran (2011), Afyonkarahisar'da bulunan doğal, tarihi ve kültürel değerlerin sürdürülebilirliğini incelemek amacıyla bir araştırma yürütmüş; bu kapsamda yerel halktan 1025 kişiyle ve yerli turistlerden 352 kişiyle anket çalışması yapmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, turizmin ilin toplumsal ve ekonomik gelişimi açısından önemli bir rol üstlendiği, şehrin doğal ve kültürel kaynaklarının turizm için yeterli potansiyel sunduğu belirlenmiştir. Ancak, turizmin sürdürülebilir şekilde

geliştirilebilmesi için bu kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasına ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. YÖNTEM

İlgili literatür tarandığında yerel halkın yaşadıkları bölgeye yönelik hissetmiş oldukları aidiyet duygusunun bireylerin yaşantıları üzerinde etkili olan bir kavram olduğu söylenebilir. Yaşadıkları bölgeye karşı yüksek seviyede aidiyet duygusu geliştiren kişiler, çevreye karşı sorumluluk bilinci geliştirebilmektedirler. Bunun aksine yaşadıkları çevreye düşük aidiyet duygusu besleyen bireyler ise bölgenin sorunlarına yönelik ilgisiz bir tutum sergileyebilmektedir.

Yerel halkın yaşadıkları bölgeye karşı besledikleri aidiyet duygusu bölgenin turizm açısından gelişimi ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin uygulanabilirliği açısından son derece önemlidir. Yerel halkın yaşadığı yere karşı beslediği yüksek aidiyet duygusu, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin uygulanmasına istekli davranışlar sunmasına olanak tanıyabilmektedir. Sürdürülebilir turizm politikalarına yönelik öneriler ve ilgili literatüre katkı sunabilmek açısından bu çalışmanın temel amacı Balıkesir'in Ayvalık ilçesinin Küçükköy Mahallesi'nde yaşamakta olan yerel halkın aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırmanın bu bölümünde yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiye yönelik araştırmanın yöntemi üzerine bilgiler yer alacaktır. Bu kapsamda araştırmanın modeli, araştırma soruları, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve teknikleri, veri toplama süreci ile elde edilen verilerin analizine değinilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Gerçekleştirilen bu araştırmanın modelini ilişkisel tarama modeli oluşturmaktadır. Çalışmanın temel amacı, yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiyi belirlemek olup çalışmada aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu, demografik değişkenler açısından da

incelenmiştir. Bu kapsamda yerel halkın aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkinin tespiti için hipotez ve bu ilişkinin çeşitli demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespitini sağlamak için araştırma soruları oluşturulmuştur.

3.2 Araştırma Hipotezi ve Soruları

Hipotez; bir olgunun işleyişine yönelik değişkenler arasındaki ilişkinin niteliğine dair ortaya konulan yargısal ifadelerdir (Coşkun, Altunışık, ve Yıldırım, 2019, s. 69).

Yerel halk, yaşadıkları bölgeye gelen turistlere karşı ev sahibi konumundadırlar. Bu kapsamda yerel halk turizme doğrudan katılım sağlamalı, sektörün gelişimine yönelik destek sunmalı ve bölgeye olan faydalarına inanmalıdır (Öztürk, 2022, s. 3155). Yerel halkın destinasyonlarda turizmin gelişmesine yönelik ortaya koymuş olduğu katkı, turizmin olumsuz ve olumlu etkileri, yaşam kalitesi, yer kimliği gibi çok fazla faktörden etkilenebilir (Atsız , Kahraman, ve Beşcanlar, 2022, s. 198). Bu kapsamda yerel halkın tutumlarının tespitini sağlamak ve elde edilen tespitlerin turistik faaliyetler ortaya sunulurken kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

Ayazlar ve Ayazlar (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, yerel halkın aidiyet duygusunun, turizmin hem olumlu hem de olumsuz etkilerine karşı geliştirdikleri tutumlar üzerinde belirleyici bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öztürk (2022)'ün gerçekleştirmiş olduğu çalışmanın sonucunda da benzer bir şekilde yerel halkın yaşadıkları kente olan aidiyetlerinin turizmin çevresel etkilerine yönelik algılarını şekillendirdiğini tespit etmiştir. Bu bilgiler ışığında aşağıda yer verilen çalışmanın ana hipotezi oluşturulmuştur.

H1: Yerel halkın aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Aynı zamanda çalışmada çeşitli sorulara da cevap aranmıştır. Bu sorulara aşağıda yer verilmiştir.

Soru-1: Katılımcıların demografik özellikleri ile aidiyet duygusu ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Soru-2: Katılımcıların demografik özellikleri ile sürdürülebilir turizm tutumu ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Soru-3: Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Soru-4: Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Soru-5: Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Soru-6: Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Soru-7: Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” boyutu ile “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” boyutu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Soru-8: Sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutu ile “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.3. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Balıkesir’in Ayvalık-Küçükköy Mahallesi’nde yaşamakta olan yerel halk oluşturmaktadır. Araştırma evreninin Ayvalık-Küçükköy Mahallesi’de ikame etmekte olan kişilerin seçilmesinde, son dönemlerde kültürel ve doğal çekiciliğe sahip köyün turizm açısından gelişmekte olması ve turizm sektörünü sürdürülebilir kılmak amacıyla Enerjisa, Sabancı Üniversitesi ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) bir araya gelerek “Sürdürülebilir Enerji Temelli Turizm Uygulama Merkezi” (SENTRUM) projesini ortaya koymaları da etkili olmuştur. SENTRUM; sürdürülebilir turizmi teşvik eden bir yeşil destinasyon modelidir. İlk proje ise Ayvalık-Küçükköy’de hayata geçirilmiştir. Bu projenin turizm sektörünü daha çok sürdürülebilir kılabilmek için çeşitli amaçları mevcuttur. Bunlar; enerji

verimliliğini sağlayabilecek uygulamalar ile birlikte fosil yakıt kullanımını azaltıp yeşil enerjiden faydalanmak, sürdürülebilir turizm uygulamalarıyla birlikte turizm sektörünün ortaya koymuş olduğu çevresel etkileri minimum seviyeye indirmek için doğayı korumak ve israfı önlemek, sürdürülebilir turizmin sağlanabilmesinde en önemli unsurlardan biri olan yerel halkı ve yerel kalkınmayı destekleyen uygulamalar ile toplumsal fayda ortaya sunmaktır (Sentrum, 2025). Küçükköy bu özellikleri ile araştırmanın amacıyla olan tutarlılığı sayesinde Küçükköy araştırmanın evreni olarak seçilmesinde önemlidir. Araştırmada örnekleme yöntemi olarak olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemleri arasından kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Bu araştırmada veri toplama sürecini gerçekleştirmek amacıyla, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket tekniğinden faydalanılmıştır. Anket uygulamasına geçilmeden önce, araştırmanın temelini oluşturan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu değişkenleri üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda, araştırma amacına uygun şekilde üç bölümden oluşan bir anket formu hazırlanmıştır. Anket formunun birinci bölümü, katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin soruları içermektedir. İkinci bölümde, bireylerin aidiyet duygularını ölçmeye yönelik hazırlanmış bir ölçek yer almakta; üçüncü bölüm ise katılımcıların sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarını değerlendirmeye yönelik ölçeği kapsamaktadır. Anket formunda kullanılan ölçekler, beşli likert tipi derecelendirme sistemine göre hazırlanmıştır. Katılımcıların ifadeleri değerlendirme düzeyine göre; “1= Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum ve 5= Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde puanlanmıştır.

Çalışmada yerel halkın aidiyet duygusunu ölçmek için kullanılan aidiyet duygusu ölçeği dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutların isimleri; yerin ruhu, yere bağlılık, yere bağımlılık ve yer kimliğidir. Anket formunda bulunan yerin ruhu, yere bağlılık ve yere bağımlılık alt boyutlarında Şentürk (2018)'ün yer kimliği alt boyutunda ise Göközkut (2023)'ün çalışmasından yararlanılmıştır. Aşağıda aidiyet duygusu ölçeğinin alt boyutlarının madde numaralarına değinilmiştir.

- a) Yer in Ruhu: Ölçekte yer alan 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- b) Yere Bağlılık: Ölçekte yer alan 8, 9, 10 ve 11. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- c) Yere Bağımlılık: Ölçekte yer alan 12, 13 ve 14. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- d) Yer Kimliği: Ölçekte yer alan 15, 16, 17, 18, 19 ve 20. maddeler ilgili alt boyuta aittir.

Çalışmada yerel halkın sürdürülebilir turizm tutumunu ölçmek için kullanılan “Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeği (Sus-Tas)” Choi ve Sırakaya (2005)’nin geliştirmiş olduğu 44 maddelik ölçeğin Ayazlar (2017) tarafından gerçekleştirilen geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonrasında 44 madde 18 maddeye indirgenmiştir. Bu çalışmada da Ayazlar (2017)’in çalışmasında yer alan 18 maddelik ölçekten yararlanılmıştır. Çalışmada yer alan yerel halkın sürdürülebilir turizm tutumunu ölçmek için kullanılan sürdürülebilir turizm tutumu ölçeği yedi alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutların isimleri; çevresel sürdürülebilirlik, uzun dönem planlama, algılanan ekonomik yararlar, ziyaretçi memnuniyeti sağlama, toplum katılımını maksimize etme, algılanan sosyal maliyetler ve toplum merkezli ekonomidir. Aşağıda sürdürülebilir turizm tutumu ölçeğinin alt boyutlarının madde numaralarına değinilmiştir.

- a) Çevresel Sürdürülebilirlik: Ölçekte yer alan 1, 2, 3, 4 ve 5. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- b) Uzun Dönem Planlama: Ölçekte yer alan 6 ve 7. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- c) Algılanan Ekonomik Yararlar: Ölçekte yer alan 8 ve 9. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- d) Ziyaretçi Memnuniyeti Sağlama: Ölçekte yer alan 10, 11 ve 12. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- e) Toplum Katılımını Maksimize Etme: Ölçekte yer alan 13 ve 14. maddeler ilgili alt boyuta aittir.
- f) Algılanan Sosyal Maliyetler: Ölçekte yer alan 15 ve 16. maddeler ilgili alt boyuta aittir.

- g) Toplum Merkezli Ekonomi: Ölçekte yer alan 17 ve 18. maddeler ilgili alt boyuta aittir.

3.5. Verilerin Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama süreci, 2-10 Eylül 2024 tarihleri arasında Ayvalık Küçükköy’de yaşayan yerel halk ile gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yoluyla anket uygulamaları yapılmış; ayrıca bazı anketler, katılımcılara dağıtıldıktan sonra belirlenen süre sonunda toplanarak tamamlanmıştır. Toplamda 294 katılımcıya ulaşılmıştır. Anket formlarını kontrolü sonrası analize uygun olmayan anket tespit edilmemiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analiz aşamasında, öncelikle kullanılan ölçeklerin geçerliliğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin veriler ise frekans, yüzde, ortalama gibi betimleyici istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Araştırmada oluşturulan hipotezleri test edebilmek adına, fark testleri kapsamında bağımsız örneklem t-testi ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca, değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak için korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Tüm istatistiksel analizler SPSS 27.0.1 programı aracılığıyla yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu kısımda, Ayvalık-Küçükköy'de yaşayan yerel halkın demografik özelliklerine ilişkin bilgiler ile aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumuna yönelik ölçekler aracılığıyla elde edilen verilerin analizleri sonucu ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Öncelikle katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel bulgular sunulmuş, ardından ölçeklere ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları paylaşılmıştır. Ardından, hipotez ve araştırma soruları doğrultusunda yapılan fark testleri (t-testi, ANOVA) ve korelasyon analizlerine ilişkin bulgular detaylı olarak açıklanmıştır. Elde edilen bulgulara yönelik tablolara yer verilmiştir.

4.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de detaylı şekilde sunulmuştur. Bu doğrultuda, katılımcıların %59,9'unun erkek, %40,1'inin ise kadın olduğu belirlenmiştir. Yaş grupları incelendiğinde; %24,5'inin 18-30 yaş aralığında, %25,9'unun 31-45 yaş aralığında, %29,6'sının 46-60 yaş aralığında ve %20,1'inin 61 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Eğitim durumlarına bakıldığında, katılımcıların %35,4'ü ilköğretim, %34,7'si ortaöğretim (lise), %8,2'si önlisans, %18,4'ü lisans ve %3,4'ü lisansüstü mezunu olarak belirtilmiştir. Gelir düzeyleri açısından değerlendirildiğinde; katılımcıların %30,3'ü 17.002 TL ve altı, %22,4'ü 17.003 TL - 22.003 TL, %16'sı 22.004 TL - 27.004 TL ve %31,3'ü ise 27.005 TL ve üzeri gelir aralığında yer almaktadır. Katılımcıların meslek dağılımına bakıldığında ise; %12,9'u serbest meslek sahibi, %21,4'ü esnaf, %16,7'si emekli, %13,3'ü ev hanımı, %5,1'i öğrenci, %4,1'i memur, %2,4'ü işsiz ve %24,1'i ise diğer meslek gruplarında yer aldığını ifade etmiştir. Araştırma kapsamında 2 çiftçi ve 1 gemi kaptanı bulunmakta olup, farklı geçim kaynaklarına sahip bireylerin katılım sağladığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların %51,7'si Küçükköy'den olmakta, %48,3'ü ise diğer bölgelerden gelmektedir. Katılımcıların Küçükköy'de ikamet süreleri incelendiğinde;

%25,9'unun 5 yıldan az, %16,3'ünün 6-15 yıl arası ve %57,8'inin 16 yıl ve üzeri süredir burada yaşadığı görülmektedir. Turistlerle iletişim kurma durumları değerlendirildiğinde, katılımcıların %74,8'i turistlerle iletişim kurduğunu belirtirken, %25,2'si iletişim kurmadığını ifade etmiştir. Temel geçim kaynakları incelendiğinde; katılımcıların %29,59'u serbest meslek ve esnaf, %17,69'u turizm ve ticaret, %17,35'i emekli, %15,65'i diğer gelir kaynakları, %10,20'si diğer meslek grupları, %4,76'sı kamu ve özel sektör, %4,08'i tarım ve hayvancılık ve %0,68'i sanat ve kültürel faaliyetler ile geçimlerini sağladıklarını belirtmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcılara, “Küçükköy’ü diğer yerlerden ayıran 3 özellik nedir?” sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların verdiği yanıtlar Cevap1, Cevap2 ve Cevap3 şeklinde üç kategoriye ayrılarak sınıflandırılmıştır. Yanıtlar, “Doğası”, “Tarihi”, “Kültürü”, “Turizm”, “Özgün”, “İnsanı”, “Sanat”, “Konum” ve “Diğer” olmak üzere dokuz farklı kategoriye ayrılmıştır. Her bir cevabın araştırma açısından sahip olduğu önem derecesini yansıtabilmek amacıyla, Ağırlıklı Puanlama Yöntemi (Weighted Scoring Method) kullanılmıştır.

Cevap1: Katılımcının Küçükköy’ü diğer yerlerden ayıran birinci sıradaki özellik olarak belirttiği cevaba 3 puan verilmiştir.

Cevap2: Katılımcının ikinci sırada önemli bulduğu cevaba 2 puan verilmiştir.

Cevap3: Katılımcının üçüncü sırada önemli bulduğu cevaba 1 puan verilmiştir.

Tüm cevapların kategorisinde en yüksek puanı “Doğası” almıştır. Doğası” toplamda 479 puan ile en yüksek değeri almıştır ve Küçükköy’ü diğer yerlerden ayıran en belirgin özellik olarak öne çıkmaktadır. Tüm kategorilerdeki puanların toplamı alınarak her bir özelliğin genel sıralamasına da tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları

Demografik Değişkenler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	118	40,1
Erkek	176	59,9
Toplam	294	100
Yaş		
18-30 yaş arası	72	24,5
31-45 yaş arası	76	25,9
46-60 yaş arası	87	29,6
61 yaş ve üzeri	59	20,1

Tablo 1-devamı

Toplam	294	100
Eğitim Durumu		
İlköğretim	104	35,4
Ortaöğretim	102	34,7
Önlisans	24	8,2
Lisans	54	18,4
Lisansüstü	10	3,4
Toplam	294	100
Meslek		
İşsiz	7	2,4
Öğrenci	15	5,1
Ev hanımı	39	13,3
Emekli	49	16,7
Memur	12	4,1
Serbest meslek	38	12,9
Esnaf	63	21,4
Diğer	71	24,1
Toplam	294	100
Gelir		
17.002 tl ve altı	89	30,3
17.003 tl - 22.003	66	22,4
22.004 tl – 27.004 tl	47	16
27.005 tl ve üzeri	92	31,3
Toplam	294	100
Nereli		
Küçükköy	152	51,7
Diğer	142	48,3
Toplam	294	100
Küçükköy’de ikamet süresi		
5 yıldan az	76	25,9
6-15 yıl	48	16,3
16 yıl ve üzeri	170	57,8
Toplam	294	100
Turistlerle iletişim		
Evet	220	74,8
Hayır	74	25,2
Toplam	294	100
Temel Geçim Kaynağı		
Serbest Meslek ve Esnaf	87	29,59
Turizm ve Ticaret	52	17,69
Emekli	51	17,35
Diğer Gelir Kaynakları	46	15,65
Diğer	30	10,20
Kamu ve Özel Sektör	14	4,76
Tarım ve Hayvancılık	12	4,08
Sanat ve Kültürel Faaliyetler	2	0,68
Toplam	294	100

Tablo 1-devamı

Diğer yerlerden ayıran üç özellik											
Cevap1	n	%	Puan	Cevap 2	n	%	Puan	Cevap 3	n	%	Puan
Doğası	78	26,5	234	Doğası	84	28,6	168	Doğası	77	26,2	77
Tarihi	37	12,6	111	Tarihi	59	20,1	118	Tarihi	34	11,6	34
Kültürü	60	20,4	180	Kültürü	68	23,1	136	Kültürü	75	25,5	75
Turizm	23	7,8	69	Turizm	11	3,7	22	Turizm	17	5,8	17
Özgün	16	5,4	48	Özgün	5	1,7	10	Özgün	15	5,1	15
İnsanı	41	13,9	123	İnsanı	35	11,9	70	İnsanı	43	14,6	43
Sanat	15	5,1	45	Sanat	9	3,1	18	Sanat	8	2,7	8
Konum	7	2,4	21	Konum	14	4,8	28	Konum	12	4,1	12
Diğer	17	5,8	51	Diğer	9	3,1	18	Diğer	13	4,4	13
Toplam	294	100	882	Toplam	294	100	588	Toplam	294	100	294
Özellik				Toplam Puan							
Doğası				479							
Kültürü				391							
Tarihi				263							
İnsanı				236							
Turizm				108							
Diğer				82							
Özgün				73							
Sanat				71							
Konum				61							

4.2. Açıklayıcı Faktör analizi

Faktör analizi bir ölçeğin yapı geçerliliğini tespit edilmesi için kullanılması gereken analizlerden biridir (Acun, Kapıkıran ve Kabasakal, 2013, s.78). Açıklayıcı faktör analizinde araştırmacı ortaya koymuş olduğu çalışmayla ilgili değişkenler arasındaki mevcut ilişkiyle ilgili olarak herhangi bir öngörüsü ya da fikri olmamasından dolayı değişkenlerin arasındaki olası ilişkiyi meydana çıkarmayı hedefler (Coşkun, Altunışık, ve Yıldırım, 2019, s. 298).

4.2.1. Aidiyet Duygusu Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi

Aidiyet duygusu faktör analizi sonuçlarına Tablo 2’de yer verilmiştir. Bu doğrultuda KMO değeri (KMO: 0,947) ve Barlet küresellik testi değerleri ise ($\chi^2=2527,142$, $df=91$, $p<0,001$) bakıldığında aidiyet duygusu ölçeğinin genel çerçevesinin faktör analizinin gerçekleştirilmesine uygun olduğu görülmektedir.

Saha çalışmasında kullanılan ölçek 20 madde ve 4 boyuttan oluşmaktadır. Açıklayıcı faktör analizinde bir maddeye yönelik faktör yükleri arasında en az 0,10 fark olması tavsiye edilmektedir. Bununla birlikte yükler arasında 0,10'dan küçük bir değer bulunduğunda, bu maddeler binişik madde olarak ifade edilmektedir (Karakaya ve Ömeroğlu, 2023, s. 865).

Ortaya koyulan faktör analizi sonrasında “Yerin Ruhu Boyutuna” yönelik üç madde (yr2, yr4 ve yr5), “Yere Bağlılık Boyutuna” yönelik bir madde (ybağlılık4) ve “Yer Kimliği Boyutuna” yönelik de iki madde (yk2 ve yk6) binişik madde özelliği göstermeleri sebebiyle ölçekten çıkarılmıştır. Çıkarılan maddeler ile birlikte “Aidiyet Duygusu Ölçeğinin” 14 madde ve 2 alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Ortaya çıkan iki alt boyutun toplam varyansın 63,520’sini açıkladığı tespit edilmiştir. “Yere Bağlılık” ve “Yer Kimliği” boyutları bir araya gelerek 7 maddeden oluşan yeni bir boyut oluşturmuştur. Ortaya çıkan diğer boyutu ise “Yere Bağlılık” ve “Yerin Ruhu” boyutları bir araya gelerek 7 maddeden oluşan yeni bir boyut meydana getirmiştir. Meydana gelen bu boyutlardan biri “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” diğeri ise “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” olarak adlandırılmıştır. Alt boyutlardan ilkinin varyansın %55,241’ini ikincisinin ise %8,280’ini açıkladığı görülmektedir. Ölçeği meydana getiren 2 boyutun toplam varyansı ifade etme oranı 63,520’dir. Tablo 2’de maddelerin faktörlere göre dağılımları ve faktör yüklerine değinilmiştir.

Tablo 2. Aidiyet Duygusu Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	İfade	Boyutlar	
		Yere Bağlılık ve Yer Kimliği	Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu
Ybağlılık1	Küçükköy’de yapabildiklerimi yapabileceğim başka bir yer yok.	,789	
Ybağlılık3	Çocuklarımın da Küçükköy’de yaşamasını isterim.	,781	
Yk1	Küçükköy’ün kültürel dokusu kişiliğimi etkilemiştir.	,740	
Yk3	Küçükköy benim nasıl bir insan olduğumu yansıtıyor.	,726	
Ybağlılık2	Uzun süre Küçükköy’den ayrı kalınca özlem duyuyorum.	,682	
Yk5	Küçükköy’deki sanatsal alanlar kimliğimin bir parçasıdır.	,675	

Tablo 2-devamı

Yk4	Küçükköy’de kültürüme yakın olabiliyorum/oluyorum.	,644	
Ybağlılık2	Küçükköy’de bulunduğumda kendimi mutlu ve rahat hissediyorum.		,823
Ybağlılık1	Kendimi Küçükköy’de güvende hissediyorum.		,753
Yr3	Küçükköy’deki sosyal hayatın bir parçasıyım.		,690
Ybağlılık3	Kendimi Küçükköy’e ait hissediyorum.		,650
Yr6	Küçükköy ile duygusal bir bağım var.		,646
Yr1	Küçükköy benim kim olduğumla ilgili çok şey söylüyor.		,635
Yr7	Küçükköylü olmak benim bir parçam.		,629
Faktör Öz Değerleri		7,734	1,159
Faktörlerin Açıkladığı Varyans (%)		55,241	8,280
Faktörlerin Toplam Varyansı Açılama Oranı(%)		63,520	
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Değeri		0,947	
Bartlett Küresellik Test		$\chi^2=2527,142$, $df=91$, $p<0,001$	

4.2.2. Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi

Sürdürülebilir turizm tutumu faktör analizi sonuçlarına Tablo 3’te yer verilmiştir. Bu doğrultuda KMO değeri (KMO: 0,894) ve Barlett küresellik testi değerleri ise ($\chi^2=2687,619$, $df=91$, $p<0,001$) bakıldığında sürdürülebilir turizm tutumu ölçeğinin genel çerçevesinin faktör analizinin gerçekleştirilmesine uygun olduğu görülmektedir.

Saha çalışmasında kullanılan ölçek 18 madde ve 7 boyuttan oluşmaktadır. Açıklayıcı faktör analizinde, bir maddeye ait faktör yükleri arasında en az 0,10’luk bir farkın olması gerektiği tavsiye edilmektedir. Ancak yükler arasındaki fark bu değerden düşükse, söz konusu madde “binişik madde” olarak tanımlanmaktadır (Karakaya ve Ömeroğlu, 2023, s. 865).

Ortaya konulan faktör analizi sonrasında “Uzun Dönemli Planlama Boyutuna” yönelik bir madde (uzdop1), “Ziyaretçi Memnuniyeti Sağlama Boyutuna” yönelik bir madde (ziymem3) ve “Toplum Merkezli Ekonomi Boyutuna” yönelik iki madde (tme1 ve tme2) binişik madde özelliği göstermeleri sebebiyle ölçekten çıkarılmasında fayda görülmüştür. Çıkarılan maddeler ile birlikte “Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeği’nin” 14 madde ve 2 alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Ortaya çıkan iki alt

boyutun toplam varyansın 63,646'sını açıkladığı tespit edilmiştir. “Çevresel Sürdürülebilirlik”, “Ziyaretçi Memnuniyeti Sağlama”, “Uzun Dönem Planlama” ve “Algılanan Ekonomik Yararlar” boyutları bir araya gelerek 10 maddeden oluşan yeni bir boyut oluşturmuştur. Aynı şekilde “Toplum Katılımını Maksimize Etme” ve “Algılanan Sosyal Maliyetler” boyutları da bir araya gelerek 4 maddeden oluşan yeni bir boyut meydana getirmiştir. Meydana gelen bu boyutlardan biri “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” diğeri ise “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” olarak adlandırılmıştır. Alt boyutlardan ilkinin varyansın %52,418'ini ikincisinin ise %11,228'ini açıkladığı görülmektedir. Ölçeği meydana getiren 2 boyutun toplam varyansı ifade etme oranı 63,646'dır. Tablo 3'te maddelerin faktörlere göre dağılımları ve faktör yüklerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	İfade	Boyutlar	
		Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım
cevsur5	Turizmde söz sahibi olanlar çevresel koruma için çabalarını artırmalıdır.	,855	
Cevsur4	Toplum çevresi şu anda ve gelecekte de korunmalıdır.	,852	
Cevsur3	Uygun turistik gelişim her zaman doğal habitati korumalıdır.	,835	
Zıymem1	Turistik işletmeler ziyaretçilerin memnuniyetinde sorumluluk almalıdır.	,794	
Cevsur2	Turizm çevreyi korumalıdır.	,781	
Cevsur1	Küçükköy'de doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve doğa korunmalıdır.	,781	
Uzdop2	Turizm endüstrisi gelecek için planlanmalıdır.	,761	
Algey1	Turizmin yerel halkın ekonomik durumu için faydalı olduğuna inanıyorum.	,709	
Zıymem2	Turizm endüstrisi ziyaretçilerine iyi kalitede turistik deneyimler sağlamalıdır.	,673	
Algey2	Turizm, yerel ürünler için yeni pazarlar oluşturur.	,638	

Tablo 3-devamı

Topkatmak1	Bireylerin özgeçmişlerine bakılmaksızın toplumdaki herkes turizm kararlarına dahil edilmelidir.		,801
Topkatmak2	Turizmi geliştirme yönetimine toplumdaki tüm bireyler tarafından tam katılımın sağlanması gerekmektedir.		,772
Alsosma2	Yaşadığım yerdeki boş zaman kaynakları (etkinlikleri) turistler tarafından aşırı kullanılmaktadır.		,688
Alsosma1	Turizmin gelişmesiyle yaşadığım yer aşırı kalabalıklaştı.		,641
Faktör Öz Değerleri		7,339	1,572
Faktörlerin Açıkladığı Varyans (%)		52,418	11,228
Faktörlerin Toplam Varyansı Açılama Oranı(%)		63,646	
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Değeri		0,894	
Bartlett Küresellik Test		$\chi^2=2687,619$, $df=91$, $p<0,001$	

4.3.Fark Testleri

Çalışmanın bu kısmında katılımcıların aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumları ile bu tutumların alt boyutlarının sosyo-demografik özellikler ile arasındaki farkların tespitinin sağlanmasına yönelik fark testleri ortaya konulmuştur. Katılımcıların demografik özellikleri ile araştırmada ele alınan değişkenler arasındaki farklılıkları belirleyebilmek amacıyla, istatistiksel analiz tekniklerinden bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Araştırmada yer alan katılımcıların cinsiyetleri ile değişkenler arasındaki ilişkinin tespiti için ortaya konulan bağımsız t-testi sonucuna ilişkin bilgilere tablo 4'te yer verilmiştir. Gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre; katılımcıların cinsiyetleri ve değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Cinsiyet ve Değişkenler Arası t-testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	s.s.	t	p
Aidiyet Duygusu	Kadın	118	4,1648	,97383	,305	,761
	Erkek	176	4,1298	,95478		
Sürdürülebilir Turizm Tutumu	Kadın	118	4,7778	,60758	,915	,361
	Erkek	176	4,7156	,54505		
Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği	Kadın	118	3,9689	1,07175	-,741	,459
	Erkek	176	4,0625	1,05351		

Tablo 4-devamı

Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu	Kadın	118	4,2990	,82647	,476	,635
	Erkek	176	4,2484	,93796		
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	Kadın	118	4,8271	,54783	,978	,329
	Erkek	176	4,7602	,59244		
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	Kadın	118	4,5148	,78874	,-465	,642
	Erkek	176	4,5568	,73749		

Araştırmada yer alan katılımcıların Küçükköylü olup olmama durumları ile değişkenler arasındaki ilişkinin tespiti için ortaya konulan bağımsız t-testi sonucuna ilişkin bilgilere Tablo 5’te yer verilmiştir. Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda, temel değişkenler olan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm boyutları açısından, katılımcıların nereli olduklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($p < 0,05$) bulunduğu belirlenmiştir. Küçükköy’den olan katılımcıların hem aidiyet duygusu hem de sürdürülebilir turizm tutumu açısından diğer katılımcılara kıyasla anlamlı derecede daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür. Aidiyet duygusu değişkeninde Küçükköy’den olanların puan ortalaması ($\bar{x}=4,50$) diğer yerlerden gelen katılımcıların puan ortalamasından ($\bar{x}=3,75$) daha yüksektir. Sürdürülebilir turizm tutumunda da Küçükköy’den olanların puan ortalaması ($\bar{x}=4,80$) diğer yerlerden gelen katılımcıların puan ortalamasından ($\bar{x}=4,66$) daha yüksektir. Değişkenlerin alt boyutları ile katılımcıların Küçükköylü olup olmama durumları ile değişkenler arasındaki ilişkinin tespiti için ortaya konulan bağımsız t-testi sonucuna göre sadece sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutunda anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) tespit edilmiştir. Küçükköy’den olan katılımcılar, diğer yerlerden gelen katılımcılara kıyasla aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği”, “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutlarında anlamlı ($p < 0,05$) şekilde daha yüksek puan ortalamalarına sahipler. “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” değişkeninde, Küçükköy’den olanların puan ortalaması ($\bar{x}=4,46$), diğer yerlerden gelenlerin puan ortalamasından ($\bar{x}=3,56$) daha yüksektir. Benzer şekilde, “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” değişkeninde de Küçükköy’den olanların puan ortalamaları ($\bar{x}=4,58$), diğer yerlerden olanlardan ($\bar{x}=3,94$) anlamlı derecede daha yüksektir. Aynı şekilde “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” değişkeninde de

Küçükköy'den olanların puan ortalaması ($\bar{x}=4,64$), diğer yerlerden gelenlere ($\bar{x}=4,43$) göre anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 5. Katılımcıların Nereli Oldukları ve Değişkenler Arası t-testi Sonuçları

Değişken	Nerelisiniz	N	$\bar{x}$	s.s.	t	p
Aidiyet Duygusu	Küçükköy	152	4,5082	,80701	7,259	,001
	Diğer	142	3,7538	,96186		
Sürdürülebilir Turizm Tutumu	Küçükköy	152	4,8074	,51678	2,089	,038
	Diğer	142	4,6690	,61725		
Yere Bağlılık ve Yer Kimliği	Küçükköy	152	4,4633	,77848	8,010	,001
	Diğer	142	3,5557	1,12119		
Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu	Küçükköy	152	4,5771	,75965	6,503	,001
	Diğer	142	3,9386	,91091		
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	Küçükköy	152	4,8257	,49734	1,191	,234
	Diğer	142	4,7458	,64705		
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	Küçükköy	152	4,6382	,64707	2,296	,022
	Diğer	142	4,4349	,84984		

Araştırmada yer alan katılımcıların turistler ile iletişim kurma durumları ve değişkenler arası ilişkinin tespiti için ortaya konulan bağımsız t-testi sonucuna ilişkin bilgilere Tablo 6'da yer verilmiştir. Ana değişkenlere bakıldığında katılımcıların turistlerle iletişim kurup kurmama durumunun hem aidiyet duygusu hem de sürdürülebilir turizm tutumu boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa yol açmadığı ($p > 0,05$) tespit edilmiştir. Değişkenlerin alt boyutlarına bakıldığında ise turistlerle iletişim kurma durumu sadece aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” boyutunda anlamlı bir farklılık ($p < 0,05$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Turistlerle iletişim kuran katılımcıların “Yerin Ruhu ve Yere Bağlılık” değişkeninde puan ortalamalarının ($\bar{x}=4,33$), turistlerle iletişim kurmayanların puan ortalamalarına ($\bar{x}=4,08$) göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer değişkenlere yönelik ise anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Turistler ile İletişim Kurma Durumları ve Değişkenler Arası t-testi Sonuçları

Değişken	Turistler ile İletişim	N	$\bar{x}$	s.s.	t	p
Aidiyet Duygusu	Evet	220	4,1773	,98483	1,028	,305
	Hayır	74	4,0445	,88512		
Sürdürülebilir Turizm Tutumu	Evet	220	4,7735	,55591	1,711	,088
	Hayır	74	4,6426	,60622		
Yere Bağlılık ve Yer Kimliği	Evet	220	4,0097	1,09250	-,423	,672
	Hayır	74	4,0701	,96267		
Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu	Evet	220	4,3325	,86797	2,122	,035
	Hayır	74	4,0792	,94735		
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	Evet	220	4,8159	,56031	1,486	,138
	Hayır	74	4,7014	,61231		
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	Evet	220	4,5648	,71037	,968	,334
	Hayır	74	4,4662	,88396		

Araştırmada yer alan katılımcıların yaş aralıkları ve değişkenler arası ilişkinin tespiti için tek yönlü varyans analizi (Anova) ortaya koyulmuştur. Analize yönelik bulgular Tablo 7’de yer almaktadır. Test sonuçları yaş aralıkları ile ana değişkenler ve değişkenlerin alt boyutları arasında anlamlı bir fark ($p < 0,05$) olduğunu ortaya koymaktadır. Değişkenlerin hangi yaş aralıklarında farklılık gösterdiğini belirlemek için Post Hoc şeklinde yapılan Tukey testi uygulanmıştır. Test sonuçları incelendiğinde 61 yaş ve üzeri yaş grubunun, tüm değişkenlerde en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Yaşları ve Değişkenler Arası Anova Testi Sonuçları

Değişken	Katılımcıların Yaşları		N	$\bar{x}$	s.s.	F	p	Fark
Aidiyet Duygusu	1	18-30	72	3,4264	,86931	30,013	,001	2>1
	2	31-45	76	4,0400	,90069			3>1
	3	46-60	87	4,4569	,88529			3>2
	4	61 ve üzeri	59	4,6915	,65087			4>1 4>2
Sürdürülebilir Turizm Tutumu	1	18-30	72	4,4560	,85904	10,295	,001	2>1
	2	31-45	76	4,7390	,59262			3>1
	3	46-60	87	4,8359	,27841			4>1
	4	61 ve üzeri	59	4,9492	,12219			
Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği	1	18-30	72	3,3254	1,05802	24,250	,001	2>1
	2	31-45	76	3,9217	1,02830			3>1
	3	46-60	87	4,2463	,97103			4>1
	4	61 ve üzeri	59	4,6852	,63433			4>2 4>3
Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu	1	18-30	72	3,5813	,92250	30,186	,001	2>1
	2	31-45	76	4,2030	,93146			3>1
	3	46-60	87	4,5731	,65989			3>2
	4	61 ve üzeri	59	4,7433	,51561			4>1 4>2
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	1	18-30	72	4,4722	,92420	12,252	,001	2>1
	2	31-45	76	4,7789	,53149			3>1
	3	46-60	87	4,9333	,18719			4>1
	4	61 ve üzeri	59	4,9661	,13848			
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	1	18-30	72	4,3264	,91413	7,441	,001	4>1
	2	31-45	76	4,4507	,70240			4>2
	3	46-60	87	4,5431	,80983			4>3
	4	61 ve üzeri	59	4,9110	,24016			

Araştırmada yer alan katılımcıların eğitim durumları ve değişkenler arası ilişkinin tespiti için tek yönlü varyans analizi (Anova) ortaya konulmuştur. Analize yönelik bulgular Tablo 8’de yer almaktadır. Elde edilen sonuçlar eğitim durumları ile çalışmanın ana değişkenleri olan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamlı bir fark ($p<0,05$) olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmada yer alan değişkenlerin alt boyutları da incelendiğinde katılımcıların eğitim durumları ile aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği”, “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu”, ve sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutları arasında anlamlı bir fark ($p<0,05$) olduğunu ortaya koyarken sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutuna yönelik istatistiki açıdan anlamlı bir fark olmadığını ($p>0,05$) göstermektedir. Hangi eğitim düzeyi aralıklarında farklılık gösterdiğini belirlemek için Post Hoc şeklinde yapılan Tukey

testi uygulanmıştır. Ortaya konulan test sonuçları incelendiğinde ilköğretim mezunlarının, diğer tüm eğitim gruplarına kıyasla daha yüksek puan ortalamasına sahip olma yönelimi olduğu görülmektedir.

Katılımcıların aidiyet duygusu değişkeninde ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($\bar{x}=4,57$); ortaöğretim ($\bar{x}=3,96$) ve yükseköğretim ($\bar{x}=3,84$) gruplarına göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sürdürülebilir turizm tutumu değişkeninde de ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($\bar{x}=4,85$), yükseköğretim ($\bar{x}=4,60$) grubuna göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Değişkenlerin alt boyutlarıyla katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde ise aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği” boyutunda, ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($\bar{x}=4,49$); ortaöğretim ($\bar{x}=3,85$) ve yükseköğretim ($\bar{x}=3,66$) gruplarına göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yerinin Ruhu” boyutunda da ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($\bar{x}=4,66$); ortaöğretim ($\bar{x}=4,11$) ve yükseköğretim ($\bar{x}=3,98$) mezunlarına kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer bir sonucun tespiti sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutu açısından da ortaya çıkmıştır. İlköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($\bar{x}=4,78$); ortaöğretim ($\bar{x}=4,50$) ve yükseköğretim ($\bar{x}=4,29$) mezunlarıyla karşılaştırıldığında anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bir diğer yandan sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutunda eğitim grupları arasında anlamlı bir farklılığın tespiti yapılmamıştır.

Tablo 8. Katılımcıların Eğitim Durumları ve Değişkenler Arası Anova Testi Sonuçları

Değişken	Katılımcıların Eğitim Durumu	N	$\bar{x}$	s.s.	F	p	Fark
Aidiyet Duygusu	1 İlköğretim	104	4,5716	,78995	18,263	,001	1>2
	2 Ortaöğretim	102	3,9671	1,0333			1>3
	3 Yükseköğretim	88	3,8432	,8896			
Sürdürülebilir Turizm Tutumu	1 İlköğretim	104	4,8574	,30554	4,602	,011	1>3
	2 Ortaöğretim	102	4,7342	,72028			
	3 Yükseköğretim	88	4,6098	,59221			
Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği	1 İlköğretim	104	4,4945	,83630	18,053	,001	1>2
	2 Ortaöğretim	102	3,8548	1,17523			1>3
	3 Yükseköğretim	88	3,6672	,96228			
Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu	1 İlköğretim	104	4,6607	,61620	17,765	,001	1>2
	2 Ortaöğretim	102	4,1120	,99313			1>3
	3 Yükseköğretim	88	3,9870	,89611			
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	1 İlköğretim	104	4,8788	,34010	2,311	,101	
	2 Ortaöğretim	102	4,7637	,68242			
	3 Yükseköğretim	88	4,7057	,64672			
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	1 İlköğretim	104	4,7813	,46043	10,733	,001	1>2
	2 Ortaöğretim	102	4,5074	,84392			1>3
	3 Yükseköğretim	88	4,2926	,84946			

Araştırmaya katılanların Küçükköy’de yaşadıkları yıl ve değişkenler arası ilişkinin tespiti için tek yönlü varyans analizi (Anova) ortaya konulmuştur. Analize yönelik bulgular Tablo 9’da yer almaktadır. Test sonuçları katılımcıların Küçükköy’de yaşadıkları yıl aralıkları ile ana değişkenler ve değişkenlerin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir fark ($p<0,05$) olduğunu ortaya koymaktadır. Değişkenlerin hangi yıl aralıklarında farklılık gösterdiğini belirlemek için Post Hoc şeklinde yapılan Tukey testi uygulanmıştır. Ortaya konulan Post Hoc testi sonuçları incelendiğinde Küçükköy’de 16 yıl ve üzeri yaşayanların diğer gruplara göre tüm değişkenlerde daha yüksek ortalamalara sahiptir.

Tablo 9. Katılımcıların Küçükköy’de Yaşadıkları Yıl ve Değişkenler Arası Anova Testi Sonuçları

Değişken	Katılımcıların Küçükköy’de Yaşadıkları Yıl	N	$\bar{x}$	s.s.	F	p	Fark
Aidiyet Duygusu	1 1-5 Yıl	76	3,50	,93474	35,675	,001	2>1
	2 6-15 Yıl	48	3,94	,87797			3>1
	3 16 Yıl ve Üzeri	170	4,48	,82683			3>2
Sürdürülebilir Turizm Tutumu	1 1-5 Yıl	76	4,45	,84990	14,952	,001	2>1
	2 6-15 Yıl	48	4,76	,66971			3>1
	3 16 Yıl ve Üzeri	170	4,86	,25862			
Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği	1 1-5 Yıl	76	3,3383	1,10972	32,260	,001	2>1
	2 6-15 Yıl	48	3,8333	1,02268			3>1
	3 16 Yıl ve Üzeri	170	4,3680	,87019			3>2
Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu	1 1-5 Yıl	76	3,6165	,86385	42,942	,001	2>1
	2 6-15 Yıl	48	4,0982	,88562			3>1
	3 16 Yıl ve Üzeri	170	4,6084	,72115			3>2
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	1 1-5 Yıl	76	4,5118	,91738	13,557	,001	2>1
	2 6-15 Yıl	48	4,7938	,56017			3>1
	3 16 Yıl ve Üzeri	170	4,9082	,25196			
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	1 1-5 Yıl	76	4,2500	,99079	10,227	,001	3>1
	2 6-15 Yıl	48	4,4427	,79265			
	3 16 Yıl ve Üzeri	170	4,6971	,56474			

4.4. Korelasyon Analizi

Araştırmanın ana hipotezi olan yerel halkın aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkinin tespiti için Pearson Korelasyon Analizi ortaya koyulmuştur. Bunun yanı sıra aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumunun alt boyutlarının kendi aralarındaki ilişkisi de incelenmiştir.

Aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkiye yönelik elde edilen bulgulara ve çalışmada yer alan değişkenlerin alt boyutları arasındaki ilişkinin incelendiği bulgulara Tablo 10’da yer verilmiştir. Çalışmanın ana değişkenleri olan aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişki incelendiğinde orta düzeyde pozitif yönlü ($r=0,366$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Değişkenlerin alt boyutlarıyla aralarındaki ilişkiler incelendiğinde ise aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği” ile “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” boyutları arasında son derece güçlü bir pozitif yönlü ilişki ($r=0,765$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların bir yere yönelik yere bağımlılık ve yer kimliğine yönelik beslemiş oldukları aidiyet ile o yere yönelik yere bağlılık ve yerin ruhuna yönelik aidiyet duygularının yüksek düzeyde ilişkili

olduğunu ortaya koymaktadır. Aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği” boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” ile “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutlarıyla orta düzeyde ($r=0,305-0,315$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhü” boyutunun ise sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutu ile orta düzeyde ($r=0,438$) sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutuyla da zayıf düzeyde ($r=0,288$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Sürdürülebilir turizm tutumunu “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” ile “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutları arasında orta düzeyde ($r=0,507$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. Araştırmada Yer Alan Değişkenler Arası İlişki

Değişken		Sürdürülebilir Turizm Tutumu			
Aidiyet Duygusu	pearson r	,366**			
	p	,001			
	n	294			
Değişken		Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği	Yere Bağlılık ve Yerin Ruhü	Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım
Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği	pearson r	1			
	p				
	n	294			
Yere Bağlılık ve Yerin Ruhü	Pearson r	,765**	1	,	
	p	,001			
	n	294	294		
Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik	pearson r	,305**	,438**	1	
	p	,001	,001		
	n	294	294	294	
Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım	pearson r	,315**	,288**	,507**	1
	p	,001	,001	,001	
	n	294	294	294	294

Korelasyon ** $p<0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

4.5. Araştırma Hipotezi ve Sorularının Değerlendirilmesi

Araştırmada, katılımcıların Küçükköy’e yönelik çeşitli nitelikleri ile araştırma değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla bir hipotez ve araştırma soruları oluşturulmuştur. Bu hipotez ve sorular, ANOVA, t-testi ve korelasyon analizi gibi istatistiksel yöntemlerle test edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, hipotez ve araştırma sorularına ilişkin değerlendirmeler şu şekildedir:

Araştırmanın temel hipotezi olan “H1: Yerel halkın aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.” ifadesi, analizler sonucunda kabul edilmiştir.

Araştırma sorularından ilki olan “Soru 1: Katılımcıların demografik özellikleri ile aidiyet duygusu ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu kapsamında elde edilen bulgulara göre; Katılımcıların nereli oldukları değişkeni ile aidiyet duygusu ve bu duyguya ait alt boyutlar arasında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Katılımcıların turistlerle iletişim kurma durumları ile “Aidiyet Duygusunun” alt boyutlarından biri olan “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” boyutu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ayrıca yaş, eğitim durumu ve Küçükköy’de yaşanan yıl değişkenlerinin her biri ile aidiyet duygusu ve alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunların yanı sıra, katılımcıların cinsiyetleri ile aidiyet duygusu ve bu duyguya ait alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Aynı şekilde, katılımcıların turistlerle iletişim kurma durumları ile aidiyet duygusu genelinde ve alt boyutlardan “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” boyutunda da anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir.

Araştırma sorularından ikincisi olan “Soru 2: Katılımcıların demografik özellikleri ile sürdürülebilir turizm tutumu ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgulara göre; katılımcıların nereli olma durumları ile “Sürdürülebilir Turizm Tutumu” ve bu tutuma ait "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" boyutu arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca, katılımcıların yaş grupları ile hem genel tutum hem de alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Eğitim durumu değişkeni ile “Sürdürülebilir Turizm Tutumu’nda” ve bu tutumun "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" boyutu arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir. Son olarak, katılımcıların Küçükköy’de yaşadıkları yıl aralığı ile sürdürülebilir turizm tutumu ve alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, katılımcıların cinsiyetleri ile “Sürdürülebilir Turizm Tutumu” ve bu tutumun alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ayrıca katılımcıların nereli olma durumları ile “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutu arasında da anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Aynı zamanda katılımcıların turistler ile iletişim kurma durumları ile “Sürdürülebilir Turizm Tutumu” ve bu tutuma ait alt boyutlar arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Son olarak katılımcıların eğitim

durumlarına yönelik bulgularla ise “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutuyla arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Araştırmada yer alan 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sorular doğrultusunda gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda, “Aidiyet Duygusu” ile “Sürdürülebilir Turizm Tutumu” arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte, her iki değişkenin alt boyutları hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle karşılıklı olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Ayvalık-Küçükköy yerel halkının aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde, yapılan araştırmanın bulgularına dayalı sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Ayvalık-Küçükköy’de yaşayan yerel halkın cinsiyetleri ile çalışmada yer alan ana değişken olan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu ve bu değişkenlerin alt boyutlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına ait sonuçlar incelenmiştir. Çalışmada yer alan değişkenlerden aidiyet duygusu “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği” ile “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” alt boyutlarından sürdürülebilir turizm tutumu ise “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” ile “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” alt boyutlarından oluşmaktadır. Ulaşılan sonuçlara göre, cinsiyet değişkeni ile çalışmada yer alan ana değişkenlerde ve alt boyutlara yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Konuya dair literatür tarandığında, araştırmanın bulgularıyla örtüşen şekilde Altay ve Aydın’ın (2020) yerel halkın turizme yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmalarında, cinsiyet değişkeni ile turizme yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmüştür. Benzer şekilde, Güneş ve arkadaşları (2020) tarafından yürütülen ve yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarını değerlendirmeyi amaçlayan çalışmada da, bireylerin cinsiyetleri ile sürdürülebilir turizm tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Dağlı (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya bakıldığında ise katılımcıların cinsiyetleri ile sürdürülebilir turizme ilişkin boyutlara yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çınarlı ve Ay (2018), ortaya koymuş oldukları çalışmada da katılımcıların cinsiyetleri ile sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamsal olarak farklılık olduğunu tespit

etmişlerdir. Elde edilen bu bulgular literatürdeki mevcut bazı çalışmalarla paralellik gösterse de, farklı örneklem grupları, bölgesel bağlamlar ve veri toplama dönemlerinin etkisiyle elde edilen sonuçların çeşitlilik gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, cinsiyet değişkenine bağlı tutum farklılıklarının daha geniş ve karşılaştırmalı örneklemlemlerle incelenmesi gelecekteki araştırmalar açısından faydalı olacaktır. Ortaya konulan bu çalışma kapsamında cinsiyetin aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumları üzerinde belirleyici bir değişken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayvalık-Küçükköy’de yaşayan yerel halkın Küçükköy’de yaşayıp yaşamamaları ile çalışmada yer alan ana değişken olan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu ve bu değişkenlerin alt boyutlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına ait sonuçlar incelendiğinde ana değişkenlerde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Değişkenlerin alt boyutlarına bakıldığında da sadece sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutunda anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın, aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği” ile “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” alt boyutlarıyla sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutunda anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu saptanmıştır. Özellikle Küçükköy’den olan katılımcılar, bu üç boyutta diğer yerlerden gelen katılımcılara göre daha fazla puan ortalamalarına sahiptir. Bu sonuçlar, doğduğu veya uzun süre yaşadığı yere karşı daha güçlü bir aidiyet hissedilen bireylerin, yaşadıkları bölgenin korunması ve sürdürülebilirliği konusunda daha duyarlı ve sorumlu bir tutum geliştirdiklerini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle yerel kimlik ve yerle kurulan duygusal bağ, bireylerin hem sosyal katılıma açıklığını hem de sürdürülebilir kalkınma ilkelerine olan yaklaşımını belirleyen önemli bir etken olarak değerlendirilebilir. Buzlukçu (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, yerel halkın Seferihisar’da doğma durumları ile yer kimliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu durum araştırmanın bulguları doğrultusunda katılımcıların nereli oldukları ile aidiyet duygusunun “Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği” boyutuyla paralellik gösterir niteliktedir. Buzlukçu (2020), aynı araştırma kapsamında Seferihisar’da doğmuş olma durumu ile yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığını ortaya koymuştur. Bu çalışmada da katılımcıların nereli oldukları ile sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutu arasında anlamlı bir

farklılık bulunamazken “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Çınarlı ve Ay (2018) tarafından yürütülen araştırmada, katılımcıların Silleli olup olmama durumlarına göre sürdürülebilir turizm ve ilgili alt boyutlarında, çevresel etkiler dışında, istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında Ayvalık-Küçükköy’deki yerel halkın turistlerle iletişim kurma durumları ile çalışmada yer alan ana değişken olan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu ve bu değişkenlerin alt boyutlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına ait sonuçlar incelenmiştir. Gerçekleştirilen bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre, ana değişkenlerle yerel halkın turistlerle iletişim kurma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu değişkenlerin alt boyutları arasında yalnızca aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu” alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu bulgu, turistlerle iletişim kuran katılımcıların yaşadıkları yere yönelik duygusal ve manevi bağlılık düzeylerinin, iletişim kurmayanlara göre daha yüksek olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Aidiyet duygusunun “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” ile “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutlarında ve sürdürülebilir turizm tutumunun “Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım” boyutunda anlamlı bir farklılık bulunamamış olması ise turistlerle iletişim halinde bulunmanın katılımcıların mekânsal kimlik algılarını ve sürdürülebilirlik anlayışlarını anlamlı düzeyde etkilemediğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda turistler ile iletişim sağlamak, bireyin yaşadığı yerle kurduğu bağın yalnızca fiziksel ya da kimlik temelli değil, aynı zamanda manevi ve kültürel bir boyut taşımasına da katkı sağlamaktadır. Buna karşın, “Yere Bağlılık ve Yer Kimliği” veya “Sürdürülebilirlik” boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamış olması bu değişkenlerin daha çok yaşadığı bölgedeki sürekliliği, toplumsal katılım düzeyi ya da eğitim ve bilinç seviyesi gibi başka faktörlerle şekillenebileceğini gösterebilir.

Ayvalık-Küçükköy’de yaşamlarını sürdüren yerel halkın yaşları ile değişkenlere yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına ait bulgular incelendiğinde bireylerin yaşlarına göre aidiyet düzeyleri ve sürdürülebilir turizm tutumlarının anlamlı şekilde değiştiğini ortaya sunmaktadır. 61 yaş ve üzerindeki katılımcıların, tüm değişkenler açısından en yüksek ortalama puanlara sahip olduğu belirlenmiştir. Bu durum, ileri yaştaki kişilerin yaşadıkları yere ilişkin

bağlılıklarının, kimlik ve aidiyet duygularının daha güçlü olduğunu, aynı zamanda sürdürülebilirliğe dair tutumlarının da daha olumlu olduğunu göstermektedir. Özellikle uzun yıllar boyunca aynı yerde bulunmuş bireylerin, yaşadıkları yere karşı daha güçlü bir sahiplenme ve sorumluluk duygusu geliştirdiklerinden bahsedilebilir. Bu sonuç, literatürdeki çeşitli araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Örneğin, Şahin (2017) tarafından Artvin’de yaşayan yerel halkın turizme yönelik algı ve tutumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada, katılımcıların yaş gruplarına göre turizmin ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel etkilerine yönelik katılım düzeyleri ile turizme verdikleri destek değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, yaş değişkeni ile bu boyutların tamamı arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğunu belirlemiştir. Özellikle 65 yaş ve üzeri bireyler, kültürel ve ekonomik etki boyutlarında daha yüksek puan ortalamalarına sahiptir. Bu durum, ileri yaştaki bireylerin yaşadıkları yerin turistik, kültürel ve ekonomik değerlerine daha yüksek düzeyde önem atfettiğini göstermektedir. Bu bulgular, çalışmamız kapsamında 61 yaş ve üzeri katılımcıların aidiyet düzeylerinin ve sürdürülebilir turizm tutumlarının daha yüksek olmasına yönelik bulgularla paralellik göstermektedir. Hem kendi çalışmamızda hem de ilgili literatürde, yaş ilerledikçe bireylerin yaşadıkları yere yönelik hem duygusal bağlılıklarının arttığı, hem de turizmin yerel kalkınmaya katkısına dair farkındalıklarının yükseldiği görülmektedir. Göközkut (2023) tarafından ortaya konulan çalışmada yer duygusunun alt boyutları olarak ele aldığı yer bağlılığı ve yer bağımlılığı boyutlarının yaşa göre farklılaştığını tespit ederken yer kimliği boyutunun yaşa göre değişmediğini tespit etmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcıların eğitim durumları ile çalışmada yer alan değişkenler arasındaki farkın tespitine ilişkin sonuçlara göre, eğitim durumları ile çalışmanın ana değişkenleri olan aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymaktadır. Değişkenlerin alt boyutlarına bakıldığında da aidiyet duygusunun "Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği", "Yere Bağlılık ve Yerin Ruhu" boyutları ve sürdürülebilir turizm tutumunun "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" değişkenlerinde eğitim düzeyine bağlı olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıkların hangi eğitim grupları arasında gerçekleştiğini tespit etmek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçları, özellikle ilköğretim mezunlarının, diğer eğitim gruplarına kıyasla bu değişkenlerde daha yüksek tutum düzeylerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, ilköğretim düzeyinde olan bireylerin

yaşadıkları yere yönelik daha fazla bağlılık gösterdiklerini ve toplumsal sürdürülebilirlik bağlamında daha katılımcı bir tutum sergilediklerini göstermektedir. Sürdürülebilir turizm tutumunun “Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik” boyutunda ise katılımcıların eğitim düzeyine göre tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik algısının bireylerin eğitim düzeyinden bağımsız olarak şekillenebileceğini ya da bu boyutun farklı değişkenlerle daha güçlü ilişki içerisinde olabileceği yorumu yapılabilir. Çalışmada elde edilen bu bulgular literatürde yer alan bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Örneğin, Çavuşoğlu ve Güler (2022) tarafından Fethiye’de yürütülen araştırmada, bireylerin eğitim düzeyleri ile turizme yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiş olup eğitim düzeyi arttıkça turizmin gelişimine yönelik daha olumlu bir yaklaşım ortaya koyulmuştur. Aynı şekilde Çınarlı ve Ay (2018) tarafından ortaya koyulan bir başka çalışmada da katılımcıların eğitim durumları ile sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamsal olarak farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer yandan elde edilen sonuçlar bazı çalışmalarla farklılık göstermektedir. Altay ve Aydın (2020), Safranbolu’da yürüttükleri çalışmada, yerel halkın eğitim düzeyleri ile turizme yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark tespit etmemiştir. Bu farklı sonuçlar eğitim düzeyinin etkisinin aidiyet bağlamına, seçilen örnekleme, toplum yapısına ve turizmin yerel halk üzerindeki ortaya koymuş olduğu etkilere göre farklılık gösterebileceğini göstermektedir. Bu kapsamda, çalışmamızın sonuçları özellikle ilköğretim mezunlarının yerel bağlamda daha güçlü aidiyet ve sosyal sürdürülebilirlik algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Gerçekleştirilen çalışma neticesinde ortaya koyulan analizler, katılımcıların Küçükköy’de yaşadıkları yıl aralıkları ile ana değişkenler ve değişkenlerin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda Küçükköy’de 16 yıl ve üzeri yaşayan bireylerin, bu değişkenlerde daha yüksek tutum puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Buzlukçu (2020), ortaya koyduğu çalışmada yerel halkın Seferihisar’da yaşadıkları süre ile yer kimliği ve sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Çınarlı ve Ay (2018)’da çalışmalarında yerel halkın Sille’de yaşama süreleri ile sürdürülebilir turizm algıları arasında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Bu bulgu, uzun süreli ikamet, bireylerin yaşadıkları yere olan aidiyetlerini ve sürdürülebilir turizme yönelik olumlu tutumlarını artırabileceğini ortaya sunmaktadır. Bu duruma zıt olarak Göközkut (2023) tarafından

ortaya koyulan çalışmada yer duygusunun alt boyutları olarak ele aldığı yer bağlılığı ve yer kimliği değişkenleri ile yerel halkın ikamet süresi arasında anlamlı bir farklılık tespit edememiştir.

Ortaya koyulan çalışmada katılımcıların çalışmada yer alan değişkenlere yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Çalışmanın ana değişkenleri olan aidiyet duygusu ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişki incelendiğinde orta düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuçla birlikte araştırmanın hipotezi (Yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.) kabul görmüştür. Çalışmada yer alan değişkenlerden aidiyet duygusunun alt boyutlarından özellikle "Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği" ile "Yere Bağlılık ve Yerin Ruhü" arasında son derece güçlü bir pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, katılımcıların bir yere yönelik aidiyet duygularının, o yerle kurdukları duygusal bağlarla yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan aidiyet duygusunun "Yere Bağımlılık ve Yer Kimliği" boyutu ile sürdürülebilir turizm tutumunun "Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik", "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" boyutlarında orta düzeyde ve anlamlı ilişkiler içinde olduğu tespit edilmiştir. Aidiyet duygusunun "Yere Bağlılık ve Yerin Ruhü" boyutu ise sürdürülebilir turizm tutumunun "Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik" boyutu ile orta düzeyde ve "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" boyutuyla zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler içerisinde olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra, "Çevresel ve Ekonomik Sürdürülebilirlik" ile "Sosyal Sürdürülebilirlik ve Katılım" değişkenleri arasında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu, Kılıç ve Genç'er'in (2023) yürüttüğü araştırmanın sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Söz konusu çalışmada, bireylerin aidiyet düzeyleri ile ekoturizmin ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel algı boyutları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişkilerin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum, aidiyet duygusunun, sürdürülebilir turizm ilkelerine yönelik tutumların şekillenmesinde etkili bir psikolojik unsur olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda Öztürk (2022); tarafından Antalya'da gerçekleştirilen bir çalışmada, kentsel aidiyet duygusu ile turizmin çevresel etkilerine yönelik algılar arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu bulgu; bireylerin yaşadıkları kente olan aidiyetlerinin, turizmin çevresel etkilerine yönelik algılarını şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Bahsedilen sonuçlar düşünüldüğünde araştırmanın sonuçları kişilerin bir yere karşı beslemiş olduğu aidiyet duygularının

aidiyetin sadece psikolojik bir bağ olmadığını aynı zamanda çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik hususlarında davranışsal ve tutumsal etkileri olduğunu ortaya sunmaktadır. Sürdürülebilir turizm politikalarının oluşturulmasında ve geliştirilmesinde bu boyutun mutlaka dikkate alınması gerektiğini ön plana çıkarmaktadır. Bu doğrultuda sürdürülebilir turizm politikalarının geliştirilmesinde, yerel halkın aidiyet duygusunun güçlendirilmesi önemli bir yöntem olarak düşünülebilir.

5.2. Öneriler

Çalışmanın bu kısmında Ayvalık-Küçükköy’de yaşayan yerel halkın aidiyet duyguları ile sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişkinin tespitine yönelik ortaya koyulan çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda paydaşlara ve akademisyenlere yönelik çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Paydaşlara Yönelik Öneriler

- Aidiyet duygusu yüksek seviyede olan bireylerin, sürdürülebilir turizm politikalarını daha fazla desteklediği araştırmadan elde edilen bulgularla tespit edilmiştir. Bundan dolayı yönetimler, bireylerin yaşamakta oldukları yerlere yönelik aidiyetlerini arttıracak kültürel etkinlikler, sokaklarda kültürel yenilemeler, yerel halkın ortak hafızasını koruyacak çalışmalar ve planlamalar gerçekleştirebilir.

- Uzun yıllardır Küçükköy’de yaşamakta olan bireylerin sürdürülebilir turizm hususunda daha fazla duyarlılık sergiledikleri tespit edilmiştir. Uzun yıllardır Küçükköy’de yaşamakta olan gruba bölgede gerçekleştirecek turizm çalışmalarında daha fazla rol verilerek bölgeyle ilgili tecrübelerinden yararlanılabilir.

- Aidiyet duygusunu güçlendirmek ve sürdürülebilir turizm politikalarına olan desteği artırmak adına, yerel halkın belediyeler ve turizm planlama birimleri ile daha fazla etkileşimde bulunabileceği ortamlar oluşturulabilir. Halk meclisleri, tematik çalıştaylar ve ortak proje platformları bu sürece katkı sunabilir.

- Bölgede turizme yönelik ortaya koyulan yatırımlarda sadece ekonomik fayda değil toplumsal katılım ve yerel kimliğin korunması göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel halk bölgedeki yatırımlarda daha fazla aktif rol oynamalıdır.

- Yaşlılar, düşük gelir ve düşük eğitim grubundaki katılımcıların aidiyet duygularının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu gruplar için girişimcilik, geleneksel el sanatları gibi alanlarda destek eğitimleri verilebilir.

- Aidiyet duygusunu sağlamlaştıran unsurlardan biri de yerel hafızadır. Bu hafızanın turizme yansıtılması için yerel halkın anıları, gelenekleri ve sözlü kültürü dijital arşivler ya da tematik geziler yoluyla turizm deneyimine dahil edilebilir.

- Yerel okullar ve üniversiteler aracılığıyla, öğrencilerin yaşadıkları yere dair farkındalıklarını artıran kültürel ve tarihsel içerikli projeler gerçekleştirilebilir. Bu tür projeler, gelecekteki bireylerin sürdürülebilir turizmde daha etkin roller üstlenmesini destekler.

- Yerel işletmelerin sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal olarak da sorumlu davranmaları, aidiyet duygusunun artmasına katkı sağlar. Bu bağlamda işletmelerin yerel istihdamı artırması, kültürel mirasa duyarlı üretim yapması desteklenmelidir.

- Küçükköy sakinlerine özel "Aidiyet Kartı" gibi özel avantajlı uygulamalar gerçekleştirilebilir. Bu kart sahipleri, bölgedeki yerel işletmelerde (restoranlar, el sanatları dükkanları, butik oteller vb.) indirimlerden veya özel hizmetlerden faydalanabilirler. Bu, hem yerel ekonomiyi canlandırır hem de bölge halkının bölgeye olan bağlılığını ve turizmden doğrudan fayda sağladığını hissetmesini artırabilir.

- Yerel halktan kişilere, Küçükköy'ün tarihini, efsanelerini, geleneklerini ve günlük yaşamını ziyaretçilere etkili bir şekilde anlatabilecekleri "hikaye anlatıcılığı" eğitimleri verilebilir. Bu eğitimleri tamamlayan kişiler, rehberlik hizmeti sunarak veya yerel etkinliklerde aktif roller üstlenerek turizm gelirlerinden pay alabilirler.

- Belirli dönemlerde veya hassas bölgelerde turizm yoğunluğunu yönetmek adına ziyaretçi sınırlaması için rezervasyon uygulamaları geliştirilebilir. Bu, hem doğal çevrenin korunmasına yardımcı olur hem de yerel halkın aşırı kalabalıktan duyduğu rahatsızlığı azaltabilir, böylece aidiyet duygularını olumsuz etkileyecek durumların önüne geçilebilir.

- Küçükköy'e özgü el yapımı ürünler, yöresel lezzetler veya kültürel objelerin satılabileceği, yerel üreticilere yönelik çevrimiçi bir pazaryeri platformu oluşturulabilir. Bu, yerel halka turizmden bağımsız olarak da gelir elde etme fırsatı sunar ve bölgenin tanıtılmasına yardımcı olabilir.

Akademisyenlere Yönelik Öneriler

- Ortaya koyulan bu çalışma sadece Küçükköy'e yönelik yapılmıştır. İlerleyen zamanlarda farklı bölgelerde ortaya koyulacak benzer çalışmalar için karşılaştırmalı analizler ve genellenebilir sonuçlar yönünden literatüre fayda sunacaktır.

- Aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm gibi kavramaların daha fazla anlaşılabilmesi için nitel çalışmalar gerçekleştirilebilir.

- Gerçekleştirilecek çalışmalar demografik değişkenlerin yanı sıra farklı değişkenler de dahil edilerek ortaya konulabilir.

- Zaman bazında incelenen boylamsal çalışmalarla birlikte yerel halkın buldukları bölgeye yönelik tutumlarındaki meydana gelen değişimin gözlemlenmesini sağlar. Bu sayede bölgede turizme yönelik yapılan yatırımların etkisi uzun vadede ölçülebilir.

- Araştırmacılar, sürdürülebilir turizm konusunda çalışmalar gerçekleştirirken sadece ekonomik durumu değil bireylerin duygusal ve sosyal boyutlarını da odağa alan çalışmalara yönelebilirler.

- Coğrafya, sosyoloji, psikoloji, şehir planlama gibi farklı disiplinlerden akademisyenlerin ortak çalışmaları ile disiplinler arası çalışmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Abdollahzadeh, G., ve Sharifzadeh, A. (2014). Rural residents' perceptions toward tourism development: A study from Iran. *International Journal of Tourism Research*, 16 (2), 126-136.
- Acun, N., Kapıkıran, Ş., ve Kabasakal, Z. (2013). Merak ve keşfetme ölçeği II: açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16 (31), 74-85.
- Akbarishahabi, L. (2022). İnsan ölçeğinde tasarlanan kentsel mekanlar ve kent sakinlerinin aidiyet duyguları üzerine bir değerlendirme. *Kent Akademisi*, 15 (1), 136-154.
- Akbulut, F. (2016). Kentsel ulaşım hizmetlerinin planlanması ve yönetiminde sürdürülebilir politika önerileri. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 336-355.
- Akdoğan, A. A., ve Köksal, O. (2014). Aidiyet algısının örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisinde yöneticiye güvenin aracılık rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (1), 25-43.
- Akdu, S. (2019). Sürdürülebilir turizm gelişimi ve yaratıcı turizm. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 132-139.
- Akkuş, Ç., ve Akkuş, G. (2020). Türk dünyası öğrencilerinin aidiyet duygularının akademikbaşarılarına etkisinde sosyalleşmenin aracılık rolü. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 20 (2), 355-382.
- Akova, O. (2006). Yerel halkın turizmin etkilerini algılamalarına ve tutumlarına yönelik bir araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1 (2), 77-109.
- Aktaş, E., ve Kurgun, A. (2021). Sorumlu turizm yaklaşımı ile turistik destinasyonların gelişimi: Foça örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23 (4), 1671-1708.
- Akyol, Ö. (2019). Yere aidiyetin çevreyi algılama ve anlamlandırmaya etkisi üzerine Hasköy bölgesinde bir inceleme. *International Journal of Social And Humanities Sciences*, 3 (1), 69-82.
- Alkan, C. (2015). Sürdürülebilir turizm: Alaçatı destinasyonuna yönelik bir uygulama. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 10 (40), 6692-6710.
- Alpar, B. (2022). Sarıgöl mahallesinde (Gaziosmanpaşa-İstanbul) kentsel dönüşümün yer duygusuna etkileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altay, T. ve Aydın, F. (2020). Yerel halkın turizme yaklaşımı: Safranbolu örneği. *Türk Coğrafya Dergisi* 75 (75), 81-94.

- Altman, I. ve Low, S. (1992). *Place attachment: Human behavior and environment*. New York.
- Apak, Ö. C. (2023). Destinasyon imajının destinasyon aidiyetine etkisi: İzmir ilini ziyaret edenler üzerine bir araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 10 (1), 69-84.
- Arslan Özkan, A., Yıldız, E. ve Esen, O. (2023). Yerel halkın sürdürülebilir turizm tutumlarının incelenmesi: Kuşadası örneği. *Journal of Yaşar University/Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 18 (72), 425-448.
- Arslan, G. (2015). Psikolojik istismar, psikolojik sağlamlık, sosyal bağlılık ve aidiyet duygusu arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (36), 47-58.
- Aslıyüksek, M. K. (2021). Bilgi ve belge yönetimi öğreniminde meslekî aidiyet ve stajlar. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 17, 437-454.
- Atsız, O., Kahraman, O. C. ve Beşcanlar, S. (2022). Kırsal destinasyonda yerel halkın yer kimliği algısının turizmin gelişimine desteği: İkamet edilen sürenin rolü. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 5 (2), 190-203.
- Au, A., Caltabiano, N. J. ve Vaksman, O. (2023). The impact of sense of belonging, resilience, time management skills and academic performance on psychological well-being among university students. *Cogent Education*, 10 (1), 1-17.
- Ayaz, E. (2021). Aidiyet kavramı ve türlerine yönelik literatür taraması. *International Academic Social Resources Journal*, 6 (32), 2173-2178.
- Ayazlar, G. ve Ayazlar, R. A. (2016). Yerel halkın turizmin etkilerine yönelik tutumunda aidiyet duygusu ve yaşam tatmininin rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (4), 1451-1470.
- Ayazlar, R. A. (2017). Sürdürülebilir turizm tutum ölçeğinin (sus-tas) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14 (2), 80-92.
- Bachelard, G. (1994). *The Poetics of Space*. ((. y. 1958), Dü.) Beacon Press .
- Bağcıoğlu, Z. (2017). Çalışanlarda motivasyon ve örgütsel bağlılık. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Bayram, Ü. ve Alkaya, S. (2020). Sürdürülebilir turizm planlaması için yerel halkın turizme bakış açısının değerlendirilmesi: Buldan örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 1028-1043.
- Bedük, T. (2019). Sürdürülebilir turizm kapsamında Edirne ve yerel halkın tutumu. *Yüksek Lisans Tezi*. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beyaz, F. (2022). Yavaş şehirlerde bölge halkının yere bağlılık ve turizm algısı: Ordu Perşembe uygulaması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Giresun: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bezirgan, M. (2014). Destinasyon imajı, algılanan değer, aidiyet ve davranışsal niyetler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi: bir araştırma. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Bezirgan, M. ve Koç, F. (2014). Yerel mutfakların destinasyona yönelik aidiyet oluşumuna etkisi: Cunda Adası örneği. *Journal of International Social Research*, 7 (34), 917-928.
- Biçici, F. (2013). Daçça yerel halkının sürdürülebilir turizm gelişimine ve turizm işletmelerine yönelik tutumları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 10 (1), 19-36.
- Bilginoğlu, E. ve Yozgat, U. (2021). Algılanan örgütsel etiğin, örgüt ile ilişkiler ve aidiyet duygusu üzerinde etkisi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 72-88.
- Biol, H., Yılmaz, Y. ve Saçan, C. (2019). Birgi tarihî yerleşiminin sürdürülebilir bir yaklaşımla korunmasında yer kimliğinin rolü. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 185-197.
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52 (4), 664-678.
- Bölükbaş, Y. (2022). Toplumsal aidiyetin turizm gelişimi desteğine etkisi: yerel halk üzerine bir araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Brankov, J., Jovičić, D. ve Milijašević, D. (2015). Sustainable tourism in national park "Đerdap", Serbia—attitudes of local population. *Journal of the Geographical Institute "Jovan Cvijić" SASA*, 65 (2), 183-199.
- Buzlukçu, C. (2020). Yerel halkın yer kimliği, topluluğa bağlılığı, sürdürülebilir turizm tutumu, turizmin gelişimini destekleme tutumu ve yaşam memnuniyeti ilişkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Buzlukçu, C. ve Avcıkurt, C. (2021). Yavaş şehirlerde yerel halkın yer kimliği ve topluluğa bağlılıklarının sürdürülebilir turizm tutumlarına etkisi: Seferihisar'da bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), s. 117-138.
- Cesur, Z. (2020). Destinasyon pazarlaması kapsamında destinasyon aidiyeti kavramının incelenmesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 101-107.
- Chen, N., Hall, C. ve Prayag, G. (2021). *Sense of place and place attachment in tourism*. London.
- Choi, H.-S. ve Sırakaya, E. (2005). Measuring residents' attitude toward sustainable tourism: Development of sustainable tourism attitude scale. *Journal of travel research*, 43 (4), 380-394.
- Comstock, N., Dickinson, L. M., Marshall, J. A., Soobader, M.-J., Turbin, M. S., Buchenau, M., ve Litt, J. S. (2010). Neighborhood attachment and its correlates: Exploring neighborhood conditions, collective efficacy, and gardening. *Journal of environmental psychology*, 30, 435-442.
- Coşkun, R., Altunışık, R. ve Yıldırım, E. (2019) *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

- Çağırkan, B. (2016). Göç, hibrit kimlik ve aidiyet: yeni toplumlar, yeni kimlikler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (8), 2613-2623.
- Çavuşoğlu, F. ve Güler, M. (2022). Yerel halkın turizmin gelişimine yönelik tutumlarının belirlenmesi üzerine Fethiye destinasyonunda bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 10 (3), 2422-2440.
- Çelik İlal, N. ve Yılmaz, E. (2023). Yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik algılarının sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında değerlendirilmesi: Köyceğiz örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 10(2), 163-177.
- Çiçek, D. (2017). Bir kalkınma modeli olarak sakin şehirlerde yerel halkın turizm desteği: Ege-Marmara Bölgesi örneği. *Doktora Tezi*. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çınarlı, E. ve Ay, H. M. (2018). Sürdürülebilir turizm konusunda yerel halkın görüşlerinin belirlenmesi: Sille örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 21 (2), 239-250.
- Çolak, O. (2023). Sapanca destinasyonunda sürdürülebilir turizm gelişimi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Dağlı, Z. (2018). Sürdürülebilir turizmin gelişimine yönelik yerel halkın tutumlarını incelemeye ilişkin bir araştırma: Akçakoca destinasyonu. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15 (3), 603-619.
- Dávila, M. C. ve García, G. J. (2012). Organizational identification and commitment: correlates of sense of belonging and affective commitment. *The Spanish journal of psychology*, 15 (1), 244-255.
- Deringöz, T. (2017). Kentsel dönüşümün kentsel aidiyet duygusu üzerindeki etkisi: Kırşehir ili örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, s. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Di Masso, A., Dixon, J. ve Hernández, B. (2017). Place attachment, sense of belonging and the micro-politics of place satisfaction. *Handbook of Environmental Psychology and Quality of Life Research*, s. 85-104.
- Duran , E. (2013). Yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik tutumları: Bozcaada örneği. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2 (3), 76-94.
- Dülgeroğlu Yüksel, F. Y., Özsoy, F. A., ve Pulat Gökmen, G. (2019). Kentsel dinamikler ile değişen enformel konut yerleşmelerinde "aidiyet" kavramının tartışılması. *Megaron*, 14, 100-108.
- Erdoğan, S. (2006). Yeni yönetim anlayışı açısından aidiyet duygusu ve hizmet sektöründe bir uygulama. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkılıç, E. (2019). Yerel halkın turizm algısı ve turizmin gelişimine yönelik tutumları: Rize örneği. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3 (1), 66-82.
- Eryılmaz, A. ve Altınsoy, F. (2017). Okula aidiyet ve ihtiyaç doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 5 (11), 111-124.

- Esen, O. (2024). Konaklama işletmelerinde sürdürülebilirlik kapsamında çevre dostu uygulamaların incelenmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 11 (1), 17-34.
- Goodland, R. (1995). The concept of environmental sustainability. *Annual review of ecology and systematics*(26), 1-24.
- Gökçe, F. (2016). Yerli halkın turizmin gelişimine Afyon Kocatepe Üniversitesi yönelik algısı ve desteği: Afyonkarahisar örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göközkut, B. (2023). Bursa'da yer duygusu inşasında hafıza mekanı olarak kentsel kültürel miras alanları. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göksoy, S. K. ve Hacıhasanoğlu, O. (2023). Sosyal sürdürülebilirlik ilkelerinin yere bağlılık (aidiyet) ölçütü ile değerlendirilmesi: İstanbul Bahçelievler merkez mahallesi. *Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 4 (6), 33-56.
- Gönülal, N. (2024). Sürdürülebilir turizmde inovatif uygulama örnekleri üzerine bir araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göregenli, M., Karakuş, P., Özgen Kösten, E. Y., ve Umuroğlu, İ. (2014). Mahalleye bağlılık düzeyinin kent kimliği ile ilişkisi içinde incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29 (73), 73-85.
- Güleç Solak, S. (2017). Mekân-kimlik etkileşimi: Kavramsal ve kuramsal bir bakış. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (1), 13-37.
- Güneş, E., Alagöz, G. ve Uslu, A. (2020). Yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumu: Fethiye örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 201-215.
- Hargerty, B. M., Williams, R. A., Coyne, J. C. ve Early, M. R. (1996). Sense of belonging and indicators of social and psychological functioning. *Archives of Psychiatric Nursing*, 10 (4), 235-244.
- Harvey, D. (2006). *Spaces of Global Capitalism: A Theory of Uneven Geographical Development*. Verso.
- Hidalgo, M. C. ve Hernandez, B. (2001). Place attachment: Conceptual and empirical questions. *Journal of environmental psychology*, 21 (3), 273-281.
- Hurtado, S. ve Carteh, D. F. (1997). Effects of college transition and perceptions of the campus racial climate on Latino college students' sense of belonging. *Sociology of education*, s. 324-345.
- İnalhan, G. ve Finch, E. (2004). Place attachment and sense of belonging. *Facilities*, 22 (5/6), 120-128.
- İpekçi, C. A. Coşkun, N., ve Tıkansak Karadayı, T. (2017). İnşaat sektöründe geri kazanılmış malzeme kullanımının sürdürülebilirlik açısından önemi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10 (2), 43-50.
- İşçi, C., Güzel, B. ve Ataberk, E. (2018). Mekana ve yerel halka bağlılık, kültürel mirasa yönelik tutumu etkiler mi? *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (40), 583-606.

- Jaitli, R. ve Hua, Y. (2013). Measuring sense of belonging among employees working at a corporate campus: Implication for workplace planning and management. *Journal of Corporate Real Estate*, 15 (2), 117-135.
- Jorgensen, B. S. ve Stedman, R. C. (2001). Sense of place as an attitude: lakeshore owners attitudes toward their properties. *Journal of Environmental Psychology*, 21 (3), 233-248.
- Kadioğlu, Z. (2013). Kitle iletişim araçlarının şekillendirdiği sosyal kimlikler ve aidiyet duygusu ekseninde tüketici davranışları. *istanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 45, 101-114.
- Karaca, P. Ö., Atılgan, E. ve Zekioğlu, A. (2018). Sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirlik bağlamında inovatif bir uygulama: yeşil hastaneler. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 8 (2), 77-87.
- Karacabey, F. A. ve Erul, E. (2024). Sivas yerel halkının turizmin gelişimine yönelik niyetsel ve davranışsal desteklerinin belirlenmesinde yer aidiyetinin ve turizm etkilerinin rolü (The role of place attachment and tourism impacts in determining Sivas residents' intentional and behavioral). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 12 (1), 494-515.
- Karaçoban, F. ve Sarı, M. (2023). Ortaöğretim öğrencilerinde direnç davranışlarının, okul yaşam kalitesi algısının, okula aidiyet duygusunun ve bu değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (3), 1297-1318.
- Karakaya, N. K. ve Ömeroğlu, E. (2023). Anne-babaların çocukların sosyal medya kullarımlarına yönelik görüşleri ölçeği: geçerlilik güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43 (2), 857-881.
- Kavaklı, M. (2019). Psikolojik dışlanma ve sosyal dışlanma arasındaki farklılık: benlik değeri, yalnızlık ve genel aidiyet duygusu üzerindeki etkileri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (20), 45-55.
- Kervankıran, İ. (2011). Afyonkarahisar ilinin başlıca doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarının sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi. *Doktora Tezi*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Keskin, R. ve Pakdemirli, M. N. (2016). Mesleki aidiyet ölçeği: bir ölçek geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of International Social Research*, 9 (43), 2580-2587.
- Kılıç, A. G. (2022). Yerel halkın aidiyet duygusu ile ekoturizm algısı arasındaki ilişki: Amasya örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kılıç, A. G. ve Gençler, K. (2023). Aidiyet duygusu ile ekoturizm algısı ilişkisi: Amasya örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (1), 341-352.
- Kırlı Özer, G., Çahantimur, A., ve Kırlı, S. (2020). Aidiyet duygusu kentlerin algılanmasında etkili etkenlerden birisi midir? Bir pilot çalışma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21 (3), 285-291.
- Koçak, F. ve Balcı, V. (2010). Doğada yapılan sportif etkinliklerde çevresel sürdürülebilirlik. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 213-222.

- Koçoğlu, C. M., Saraç, Ö. ve Batman, O. (2020). Safranbolu'da sürdürülebilir turizm gelişmesine yönelik yerel halkın tutumları. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 202-219.
- Korkmaz, S. (1990). Turizmin ekonomik ve sosyal etkileri. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 46, 391-417.
- Korpela, K. M. (1989). Place-identity as a product of environmental self-regulation. *Journal of Environmental Psychology*, 9 (3), 241-256.
- Kurt, N. (2011). Kent hizmetlerinin geleceğinde kentsel sorumluluklar ve kent kültürünün geliştirilmesi stratejileri. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 54-71.
- Lalli, M. (1992). Urban-related identity: Theory, measurement, and empirical findings. *Journal of environmental psychology*, 12 (4), 285-303.
- Lewicka, M. (2010). What makes neighborhood different from home and city? Effects of place scale on place attachment. *Journal of environmental psychology*, 30 (1), 35-51.
- Mancı, A. R. (2022a). Yer bağlılığı ve topluluk katılımının, yerel halkın kültürel miras alanlarına yönelik algısı ve turizm gelişimine desteği üzerindeki etkisi: Göbeklitepe. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6 (3), 806-824.
- Mancı, A. R. (2022b). Yer imajı ve yer bağlılığının, yerel halkın algıladığı değer ve turizm gelişimine ilişkin desteği üzerindeki etkisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 19 (3), 381-398.
- Markoç, İ. ve Haksever, T. S. (2019). Yer'e olan bağlılık ve aidiyet hissinin yaşı gruplarına göre değişimi üzerine bir araştırma. *Kent, İnşaat ve Ekonomi Kongresi*.
- Mutlu, H. T., Eş, A. ve Çeçan, M. (2022). Üniversiteye olan aidiyet duygusunun üniversite yaşam kalitesine olan etkisi: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi örneği. *Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırmalar Dergisi*, 2 (1), 20-41.
- Nababan, E., Manalu, S., Haulian Siboro, B. ve Manik, Y. (2021). Analysis of stakeholder attitudes toward sustainable tourism development of lake Toba Area. *International Journal of Tourism and Hospitality in Asia Pasific*, 4 (3), 1-18.
- Obradović, S., Stojanović, V., Kovačić, S., Jovanovic, T., Pantelić, M. ve Vujičić, M. (2021). Assessment of residents' attitudes toward sustainable tourism development-A case study of Bačko Podunavlje Biosphere Reserve, Serbia. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 35, 100384.
- Ödemiş, M. (2023). Bolu'nun sürdürülebilir turizm gelişiminin yerel halkın tutumlarına göre incelenmesi. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 6 (3), 319-340.
- Özkök, F. ve Gümüş, F. (2009). Sürdürülebilir turizmde bilginin önemi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 51-72.
- Öztürk, S. M. ve Halaç, H. H. (2020). Mekansal aidiyet ve kültür turizmi ilişkisi. *Uluslararası Doğu Anadolu Fen Mühendislik ve Tasarım Dergisi*, 2 (2), 434-445.
- Öztürk, Y. (2022). Turizmin çevresel etkilerine yönelik algı, kentsel aidiyet duygusu ve turizm gelişimini destekleme tutumu arasındaki ilişki (The relationship

- between the perception of tourism's environmental impacts, the urban belonging and the attitude to support tourism development). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 10 (4), 3154-3172.
- Qingjiu, S. ve Maliki, N. Z. (2013). Place attachment and place identity: Undergraduate students' place bonding on campus. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 91, 632-639.
- Relph, E. (1976). *Place and Placelessness*. Pion Limited.
- Sağlık, E. ve Türkeri, İ. (2015). Destinasyon imajının ve kişiliğinin destinasyon aidiyeti üzerine etkisi: palandöken kayak merkezi örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12 (1), 25-42.
- Sarı, M. (2013). Lise öğrencilerinde okula aidiyet duygusu. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 147-160.
- Sert, A. N. (2019). Sürdürülebilir turizm gelişiminde turizmin yerel halk tarafından algılanan etkilerinin, toplum katılımının ve turizm gelişimine desteğin rolü: Beypazarı örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (42), 407-428.
- Sezgin, M. ve Karaman, A. (2008). Turistik destinasyon çerçevesinde sürdürülebilir turizm yönetimi ve pazarlaması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (19), 429-438.
- Sırakaya, E. (2007). Concurrent validity of the sustainable tourism attitude scale. *Annals of Tourism Research*, 34 (4), 1081-1084.
- Sırakaya, E., Ekinci, Y. ve Kaya, A. G. (2008). An examination of the validity of SUS-TAS in cross-cultures. *Journal of Travel Research*, 46 (4), 414-421.
- Sözer, M. A. (2019). Göç, toplumsal uyum ve aidiyet. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (28), 418-431.
- St-Amand, J., Girard, S. ve Smith, J. (2017). Sense of belonging at school: defining attributes, determinants, and sustaining strategies. *IAFOR Journal of Education*, 5 (2), 105-119.
- Stokols, D. ve Shumaker, S. A. (1981). People in places: a transactional view of settings. s. 441-488
- Stylos, N., Bellou, V. ve Andronikidis, A. (2017). Linking the dots among destination images, place attachment, and revisit intentions: A study among British and Russian tourists. *Tourism management*, 60, 15-29.
- Şahin, G. (2017). Artvin'de yaşayan yerel halkın turizme yönelik algı ve tutumları üzerine bir araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şen, H., Kaya, A. ve Alpaslan, B. (2018). Sürdürülebilirlik üzerine tarihsel ve güncel bir perspektif. *Ekonomik Yaklaşım Derneği*, 29 (107), 1-47.
- Şentürk, A. (2018). Aidiyet, kent kimliği ve kentsel koruma etkileşimi bağlamında kullanıcı sürekliliğinin irdelenmesi: Kadıköy Moda örneği. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Şentürk, A. ve Gülersoy, N. Z. (2019). Aidiyet, kent kimliği ve kentsel koruma etkileşimi bağlamında kullanıcı sürekliliğinin irdelenmesi: Kadıköy Moda örneği. *Megaron*, 14 (1), 145-159.
- Tankuş, E., Sökmen, A. ve Şahin, N. G. (2023). Sürdürülebilir turizm ekseninde birleşmiş milletler 2030 sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 11 (3), 2238-2268.
- Taş, D. ve Olum, E. (2020). Yiyecek-içecek sektöründe sürdürülebilirlik ve yenilikçi yaklaşımlar. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 3082-3098.
- Tatar, O. F. ve Uzun, N. B. (2023). Örgütsel aidiyet algısı ölçeği (öaaö): geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 758-780.
- Tıraş, H. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre: teorik bir inceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 2 (2), 57-73.
- Tsai, C.-Y. ve Shiue, Y.-C. (2010). The study of current residents' cognition, place attachment and community sense of tourism impacts towards the casino industry development. *African Journal of Business Management*, 4 (5), 710-721.
- Tuan, Y. F. (1974). *Topophilia: A study of environmental perception, attitudes and values*, Columbia: Columbia University Press.
- Tulum, A. B. ve Kaya, Y. (2023). Sanal sosyal ağ aidiyeti ve dijital yerli gençlik. *Sosyolojik Düşün*, 8 (2), 165-191.
- Turpçu, E. ve Çelikkanat Paslı, N. (2019). Ekoturizmin etkileri ve destinasyon aidiyeti arasındaki ilişkinin analizi: Giresun ili örneği. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6 (4), 412-424.
- Türkmen, S. ve Saatçi, G. (2020). Yer bağlılığı, turizmin algılanan etkileri ve turizmin gelişimine destek olma tutumu arasındaki ilişki: Mordoğan örneği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 237-255.
- Veasna, S., Wu, W.-Y. ve Huang, C.-H. (2013). The impact of destination source credibility on destination satisfaction: The mediating effects of destination attachment and destination image. *Tourism Management*, 36, 511-526.
- Vorkinn, M. ve Riese, H. (2001). Environmental concern in a local context: The significance of place attachment. *Environment and Behavior*, 33 (2), 249-263.
- Yazar, K. H. (2006). Sürdürülebilir kentsel gelişme çerçevesinde orta ölçekli kentlere dönük kent planlama yöntem önerisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yeşilyurt, H. ve Koçak, N. (2020). Yerel halkın turizmin gelişimine yönelik algı ve desteğinde yer kimliği ve yer imajının rolü. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (4), 1165-1174.
- Yıldırğan, R. ve Taşçıoğlu, H. (2023). Sapanca'daki bungalov işletmecilerinin sürdürülebilir turizm ve çevre tutumları üzerine bir araştırma (A research on sustainable tourism and environmental attitudes of bungalow managers in Sapanca). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 11 (2), 969-990.

Yılmaz, M. ve Akyüz, N. (2023). Kentleşme ve aidiyet bağlamında sosyolojik bir araştırma: Ankara örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32, 325-340.

Yüksel, A., Yüksel, F. ve Bilim, Y. (2010). Destination attachment: Effects on customer satisfaction and cognitive, affective and conative loyalty. *Tourism management*, 31 (2), 274-284.

Yusufoğlu, Ö. Ş. ve Cerev, G. (2019). Gençlerde aidiyet düzeyinin akademik başarıya etkisi: Fırat üniversite iktisadi ve idari bilimler fakültesi örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29 (2), 289-302.

Yücel, S. ve Tiber, B. (2018). Hazır giyim endüstrisinde sürdürülebilir moda. *Tekstil ve Mühendis*, 25 (112), 370-380.

Yüksek, G., İstanbullu Dinçer, F. F. ve Dinçer, M. Z. (2019). Seyitgazi ilçesi paydaşlarının sürdürülebilir turizm farkındalıkları. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 107-121.

http-1:

Cambridge Dictionary. (2023, Aralık 5). Cambridge Dictionary Web Sitesi: <https://dictionary.cambridge.org/tr/sözlük/ingilizce-türkçe/belong?q=belonging> adresinden alındı.

http-2:

Cambridge Dictionary. (2024, Temmuz 23). Cambridge Dictionary Web Sitesi: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-turkish/sustainable> adresinden alındı.

http-3:

Sentrum. (2025, 01 21). Sentrum: <https://www.sentrum.com.tr/kose-yazilari-ve-blog/blog/bu-yaz-ayvalik-kucukkoyu-kesfedin> adresinden alındı.

http-4:

TDK. (2023, Aralık 5). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı.

http-5:

TDK. (2024, Temmuz 23). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı.

http-6:

UNWTO. (2024, Temmuz 26). Un Tourism: <https://www.unwto.org/sustainable-development> adresinden alındı.

EKLER

EK-1 Etik Kurul Onay Belgesi

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KOMİSYONU
ONAY BELGESİ

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Anıl SARIKAYA'nın Prof. Dr. Ahmet KÖROĞLU'nun danışmanlığında yürüttüğü "Yerel halkın aidiyet duygusu ve sürdürülebilir turizm tutumu arasındaki ilişki: Ayvalık/Küçükköy örneği" isimli tez çalışması için bilimsel etik kurul onay belgesi talebi komisyonumuzca değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur. 03.04.2024

Komisyon Başkanı
Prof. Dr. Bahadır SAHİN

Prof. Dr. Elif ÇİMEN
Üye

Prof. Dr. Sebahattin KARAMAN
Üye

Prof. Dr. Salim ÇÖNOĞLU
Üye

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN
Üye

EK-2 Ölçek İzinleri

Aidiyet Duygusu Ölçeğinin Yerin Ruhü, Yere Bağımlılık, Yer Bağlılık Alt Boyutlarına Dair İzin

A Aylin Şentürk
Alıcı: ben
9 Eki 2023 Pzt 14:57 ☆ ☺ ↶ ⋮

Merhaba Anıl,
Birebir aynısını değil ama senin oluşturacağın sorularla birlikte kullanımın daha uygun olur.
İyi çalışmalar.
Sevgiler.

Aidiyet Duygusu Ölçeğinin Yer kimliği Alt Boyutuna Dair İzin

B Burcu GÖKÖZKUT
Alıcı: ben
16 Kas 2023 Per 16:35 ☆ ☺ ↶ ⋮

Anıl Bey merhaba,

Çalışmanızda doktora tezinden yararlandığımızı belirtip, tez kuralları gereğince atıf yaptığımız sürece oluşturduğumuz ölçeği kullanmanızda hiçbir sakınca yoktur. Umarım teziniz için faydalı olur.

İyi çalışmalar dilerim,

Burcu GÖKÖZKUT
Dr. Öğretim Üyesi

Sürdürülebilir Turizm Tutumu Ölçeğine Dair İzin

R Reyhan Ayazlar
Alıcı: ben
16 Kas 2023 Per 07:26 ☆ ☺ ↶ ⋮

Merhaba,

Ölçeği tabiki kullanabilirsiniz.

EK-3 Araştırmada Kullanılan Ölçekler

Değerli Katılımcı,

Bu anket; Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana bilim Dalında, ‘**Yerel Halkın Aidiyet Duygusu ve Sürdürülebilir Turizm Tutumu Arasındaki İlişki: Ayvalık Küçükköy Örneği**’ konulu yüksek lisans tezinde veri elde etmek için yapılmaktadır.

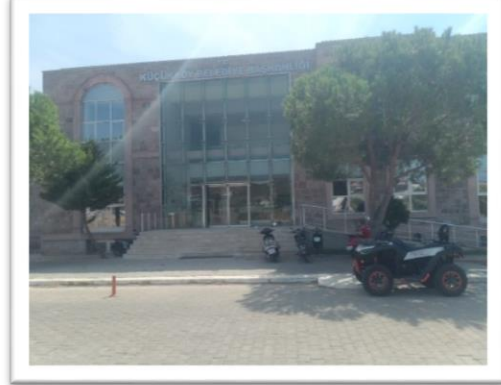
Bilim etiği gereğince vermiş olduğunuz tüm bilgiler gizli tutulacaktır. Ortaya çıkması hedeflenen sonucun güvenilir olabilmesi sizlerin samimi cevaplarına bağlıdır. Bilime katkılarınızdan dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

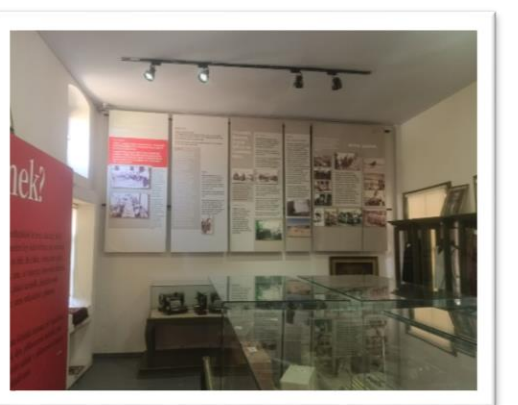
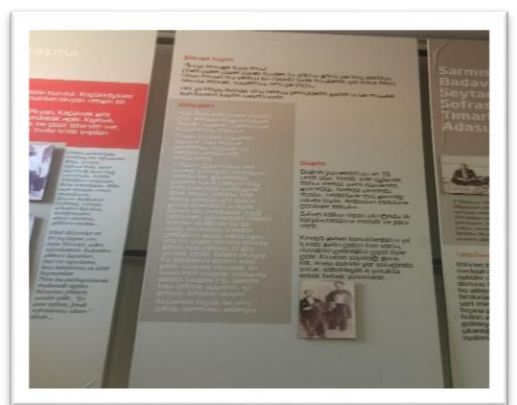
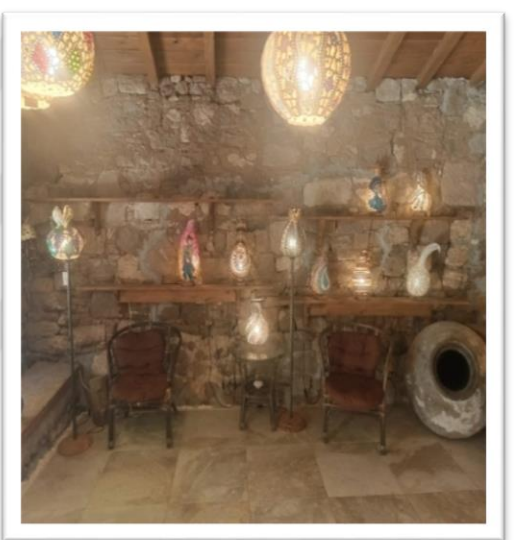
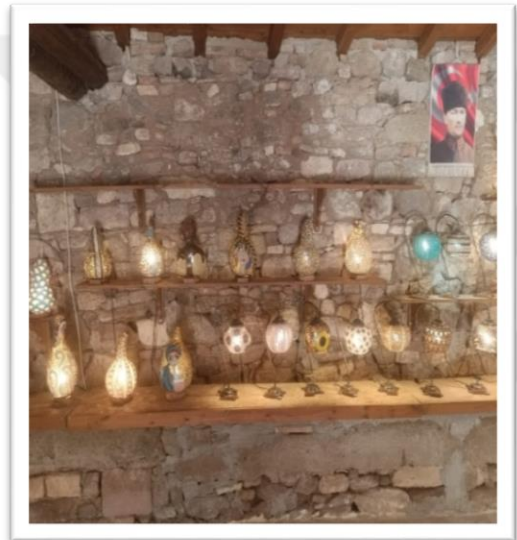
Cinsiyet	☐ Kadın ☐ Erkek
Yaş	☐ 18-30 yaş ☐ 31-45 yaş ☐ 46-60 yaş ☐ 61 ve üzeri
Eğitim Durumu	☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Lisansüstü
Mesleğiniz	☐ İşsiz ☐ Öğrenci ☐ Ev Hanımı ☐ Emekli ☐ Memur ☐ Serbest Meslek ☐ Esnaf ☐ Diğer .....(Lütfen Belirtiniz)
Aylık Gelir	☐ 17.002tl ve altı ☐ 17.003tl-22.003tl ☐ 22.004tl-27.004tl ☐ 27.005tl ve üzeri
Nerelisiniz	☐ Küçükköy ☐ Diğer .....(Lütfen Belirtiniz)
Kaç Yıldır Küçükköy’de ikamet ediyorsunuz?	☐ 1 yıldan az ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16 yıl ve üzeri
Turistler ile İletişim Kurma	☐ Evet ☐ Hayır
Temel geçim kaynağınız	.....
Küçükköy’ü diğer yerlerden ayıran en önemli üç özelliği nedir?	1)..... 2) ..... 3) .....

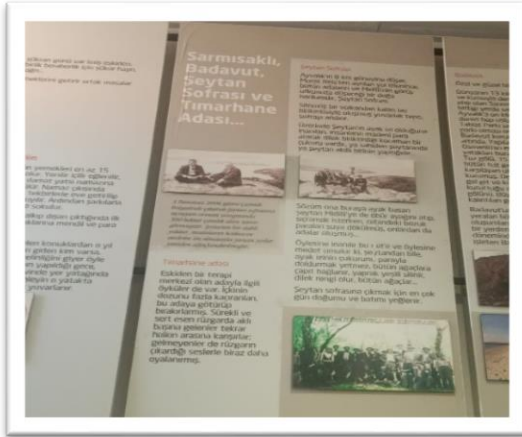
Verilen yargı cümlesine katılıp katılmadığınızı ilgili kutuyu işaretleyerek 1:Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum aralığında görüşünüzü belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
AİDİYET DUYGUSUNU BELİRLEMEYE YÖNELİK İFADELER					
Küçükköy benim kim olduğumla ilgili çok şey söylüyor.	1	2	3	4	5
Küçükköy'de yaşadığım için kendimi diğer insanlardan üstün hissediyorum.	1	2	3	4	5
Küçükköy'deki sosyal hayatın bir parçasıyım.	1	2	3	4	5
Sevdiğim şeyleri Küçükköy'de yapmak başka bir yerde yapmaktan daha önemli.	1	2	3	4	5
Kendimi Küçükköy'deki doğal, sanatsal ve fiziksel hayatın bir parçası hissediyorum.	1	2	3	4	5
Küçükköy ile duygusal bir bağım var.	1	2	3	4	5
Küçükköylü olmak benim bir parçam.	1	2	3	4	5
Kendimi Küçükköy'de güvende hissediyorum.	1	2	3	4	5
Küçükköy'de bulunduğumda kendimi mutlu ve rahat hissediyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi Küçükköy'e ait hissediyorum.	1	2	3	4	5
Küçükköy bulunmaktan en çok zevk aldığım yer.	1	2	3	4	5
Küçükköy'de yapabildiklerimi yapabileceğim başka bir yer yok.	1	2	3	4	5
Uzun süre Küçükköy'den ayrı kalınca özlem duyuyorum.	1	2	3	4	5
Çocuklarımın da Küçükköy'de yaşamasını isterim.	1	2	3	4	5
Küçükköy'ün kültürel dokusu kişiliğimi etkilemiştir.	1	2	3	4	5
Küçükköy'de gerçekten kendim olabildiğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5
Küçükköy benim nasıl bir insan olduğumu yansıtıyor.	1	2	3	4	5
Küçükköy'de kültürüme yakın olabiliyorum/oluyorum.	1	2	3	4	5
Küçükköy'deki sanatsal alanlar kimliğimin bir parçasıdır.	1	2	3	4	5
Kültürel özelliğe sahip bu bölgede yaşamak benim için gurur kaynağıdır.	1	2	3	4	5
SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM TUTUMUNU BELİRLEMEYEVÖNELİK İFADELER					
Küçükköy'de doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve doğa korunmalıdır.	1	2	3	4	5
Turizm çevreyi korumalıdır.	1	2	3	4	5
Uygun turistik gelişim her zaman doğal habitatı korumalıdır.	1	2	3	4	5
Toplum çevresi şu anda ve gelecekte de korunmalıdır.	1	2	3	4	5
Turizmde söz sahibi olanlar çevresel koruma için çabalarını artırmalıdır.	1	2	3	4	5
Turizm gelişim planları sürekli bir şekilde güncellenmelidir.	1	2	3	4	5
Turizm endüstrisi gelecek için planlanmalıdır.	1	2	3	4	5
Turizmin yerel halkın ekonomik durumu için faydalı olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5

Turizm, yerel ürünler için yeni pazarlar oluşturur.	1	2	3	4	5
Turistik işletmeler ziyaretçilerin memnuniyetinde sorumluluk almalıdır.	1	2	3	4	5
Turizm endüstrisi ziyaretçilerine iyi kalitede turistik deneyimler sağlamalıdır.	1	2	3	4	5
Ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılamak turistik işletmelerin sorumluluğundadır.	1	2	3	4	5
Bireylerin özgeçmişlerine bakılmaksızın toplumdaki herkes turizm kararlarına dahil edilmelidir.	1	2	3	4	5
Turizmi geliştirme yönetimine toplumdaki tüm bireyler tarafından tam katılımın sağlanması gerekmektedir.	1	2	3	4	5
Turizmin gelişmesiyle yaşadığım yer aşırı kalabalıklaştı.	1	2	3	4	5
Yaşadığım yerdeki boş zaman kaynakları (etkinlikleri) turistler tarafından aşırı kullanılmaktadır.	1	2	3	4	5
Turistik işletmelerde çalışanların en az yarısı bölgedeki toplumdan sağlanmalıdır.	1	2	3	4	5
Bölgede yaşayanlar turizmin faydalarından eşit şekilde yararlanmalıdır.	1	2	3	4	5

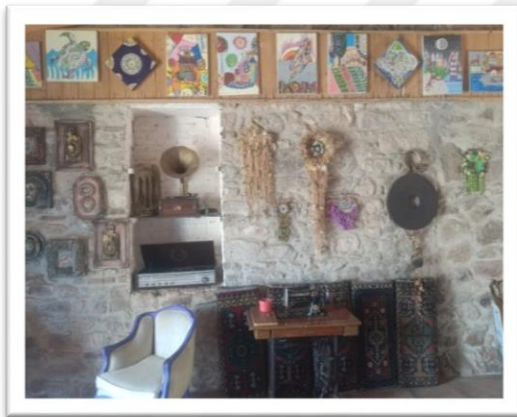
EK-4 AYVALIK-KÜÇÜKKÖY'DEN BAZI GÖRSELLER

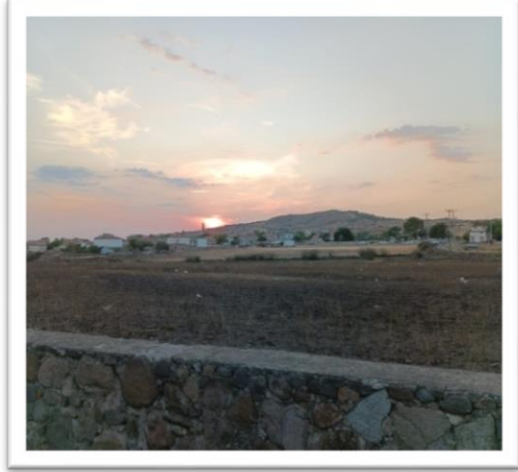

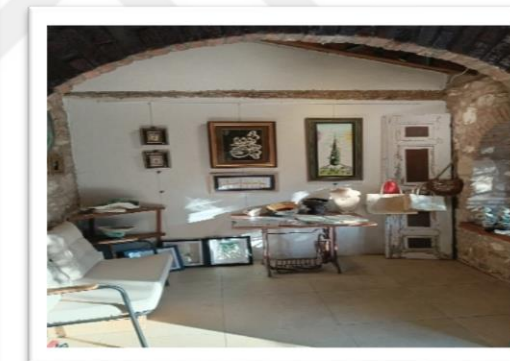
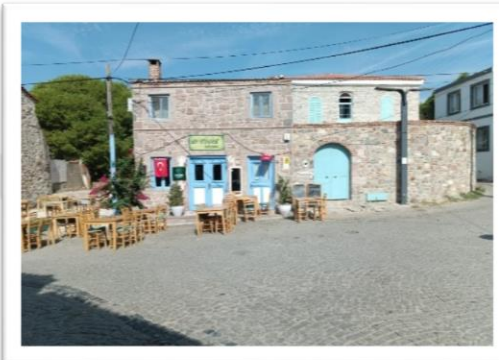

Kaynak: Çalışmada yer alan Küçükköy'e yönelik fotoğrafların tümü araştırmacı tarafından çekilmiştir.

